

Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen

Roomweg 85 te Grashoek (Gem. Helden)

Opdrachtgever

DvL Milieu en Techniek
Maasstraat 36
6000 GA WEERT

Projectnummer

Synthegra Archeologie Rapport 175163
B051130 - T.T.

Kenmerk

GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie
Rapport 175163 B051130 - T.T.

Autorisatie

Redactie:

Drs. G. Hensen

Eindredactie/kwaliteitscontrole:

drs. H.W. van Klaveren

paraaf

datum

15-07-2005

paraaf

datum

25-07-2005

Synthegra Archeologie bv, Wetering 23, NL-6002 SM WEERT
Postadres: Postbus 10231, NL-6000 GE WEERT
Telefoon +31(0)495 45 79 22, Fax +31(0)495 45 79 29, Internet: www.synthegra.com
Bankrelatie F. van Lanschot Bankiers Nijmegen, nr. 22.59.31.451, BTW NL809760538B01, HR 09119698
Synthegra Archeologie bv is een werkmaatschappij van de Verhoeve Groep bv
Vestigingen te Dordrecht, Hummelo, Jirnsum, Weert en Zelhem

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

0314 369940

C. Heutink @
Synthegra.nl

088 8181981

Colofon

Opdrachtgever: DvL Milieu en Techniek te WEERT
Project: Roomweg 85 te Grashoek (Gem. Helden)
Projectnummer: Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.
Titel: Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Datum: 04-07-200525-07-2005
Redactie: mevr. drs. G. Hensen
Met bijdragen van: drs. M. Heideman, drs. M. Janssens, ing. F. van der Hoeven
Eindredactie: drs. H.W. van Klaveren
Druk: Synthegra Archeologie bv, Weert
ISSN: 1574-0838

Synthegra Archeologie bv

Postadres: Postbus 10231, NL-6000 GE WEERT

Telefoon +31(0)495 45 79 22, Fax +31(0)495 45 79 29, Internet: www.synthegra.com

© Synthegra Archeologie bv, 2005

De rechten van intellectueel eigendom verblijven te allen tijde bij Synthegra Archeologie bv.

INHOUD

1	Inleiding, onderzoekskader en objectgegevens	5
1.1	Inleiding en onderzoekskader	5
1.2	Onderzoeksdoel en –vraagstellingen	5
1.3	Administratieve gegevens	7
2	Onderzoeksmethodiek	9
2.1	Bureauonderzoek	9
2.2	Oppervlaktekartering en booronderzoek	11
3	Landschapsgenese	12
3.1	Geologische en geomorfologische ontwikkeling	12
3.2	Bodem	13
3.3	Bewoningscondities vanuit geomorfologisch en bodemkundig oogpunt	14
4	Bewoningsgeschiedenis van de onderzoekslocatie	15
4.1	Prehistorie	15
4.2	Romeinse tijd (12 voor Chr. – 450 na Chr.)	17
4.3	Middeleeuwen (450 – 1500 na Chr.) en Nieuwe tijd (1500 – 1750 na Chr.)	18
4.4	Nieuwste tijd (1750 – nu)	18
5	Verwachtingsmodel en boorprogramma	22
5.1	Verwachtingsmodel (KNA LS05)	22
5.2	Boorprogramma (KNA LS06)	22
6	Resultaten van het veldwerk	23
6.1	Oppervlaktekartering	23
6.2	Booronderzoek	23
6.3	Archeologische verwachting op basis van het booronderzoek	24
7	Conclusie	25
8	Aanbeveling	27
	Gebruikte literatuur	28

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

Bijlagen:

- 1 - Detailkaart van de onderzoekslocatie met boorpunten
- 2 - Boorstaten
- 3 - Bodemkaart
- 4 - Catalogus van de vindplaatsen
- 5 - Geologische/archeologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

Afbeelding voorblad: impressie van de onderzoekslocatie

1 Inleiding, onderzoekskader en objectgegevens

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Op 4 juli 2005 werd in opdracht van *DvL Milieu en Techniek* een Inventariserend Veldonderzoek (voormalig AAI) uitgevoerd aan de Roomweg te Grashoek (Gem. Helden). Het te onderzoeken terrein ligt aan de rand van de bebouwde kom. De locatie is onderzocht in het kader van de aanleg van een golfterrein en wijngaard. Het uitgevoerde onderzoek bestaat uit een bureaustudie en een booronderzoek. Voor onderhavig onderzoek werd geen Programma van Eisen geschreven.

Op basis van informatie van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort is naar voren gekomen dat voor het terrein een *middelhoge en hoge* archeologische verwachtingswaarde van toepassing is.¹ Ook de IKAW (Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden), de AMK (Archeologische Monumentenkaart) van de ROB, de Cultuur Historische Waardenkaart (CHW) van de Provincie Limburg geven dit aan.

Het geplande grondverzet kan een bedreiging vormen voor de mogelijk aanwezige archeologische waarden in het plangebied. Op basis van diverse rijks- en provinciale regelingen, met name het verdrag van Malta, de Nota Belvédère en het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL), dient een inventarisatie van de archeologische waarden in het gebied gemaakt te worden. De provincie Limburg zal de resultaten van het onderzoek toetsen. De resultaten van het onderzoek zullen vervolgens in de planvorming betrokken dienen te worden. De vondsten die aangetroffen werden tijdens onderhavig onderzoek zullen worden gedeponeerd bij het depot van de provincie Limburg (conform KNA Specificatie DS01-OS00, OS17, DS02, DS03, DS05, DS06, indien van toepassing).

Het onderzoek en de adviezen hebben betrekking op de Prehistorie tot en met de Nieuwe Tijd. Het onderzoek is afgestemd op het toekomstige grondverzet en de daarmee samenhangende versterking van het landschap en het bodemarchief.

1.2 Onderzoeksdoel en –vraagstellingen

Het doel van het Inventariserend Veldonderzoek is inzicht te verkrijgen in de archeologische waarden in het plangebied. De volgende vragen dienen, indien mogelijk, te worden beantwoord:

Ten aanzien van de bodem op de onderzoekslocatie

- Is de natuurlijke bodem intact?
- Zo nee, in hoeverre is deze aangetast door menselijke ingrepen?
- Zo nee, in hoeverre is deze aangetast door natuurlijke processen / fenomenen?

Ten aanzien van de geomorfologische en historische achtergrond

- Wat was de menselijke impact op de geomorfologie van de onderzoekslocatie?
- Hoe werd de ruimte vroeger gebruikt?
- Bestaat er een relatie tussen het historische en het huidige landgebruik?
- In hoeverre zijn de randvoorwaarden voor bewoning vervuld?

Ten aanzien van (eventuele) archeologische waarden

- Kan de archeologische verwachting gehandhaafd blijven?
- Welke complextypen werden bij voorkeur opgespoord en op basis waarvan gebeurde de selectie?

¹ Locaties waar geen bodemgegevens beschikbaar waren, zijn niet inbegrepen in de kartering

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

- Zijn er archeologische waarden aanwezig?
- Wat is de exacte aard en datering van de vindplaats(en)?
- Wat is de te verwachten conserveringsgraad van deze waarden?
- Hebben de uit te voeren werkzaamheden invloed op het aanwezige bodemarchief?
- Indien bovenstaande vragen onbeantwoord: wat is het risico om archeologische waarden aan te treffen?
- Wat is de relatie met andere sites in de regio?

Ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek, nazorg en de planvorming

- Hoe moet omgegaan worden met de archeologische waarden in het plangebied?
- Op welke manier moet/ kan de planvorming (indien bekend) aangepast worden?
- Hoe kunnen de archeologische waarden betrokken worden in de planvorming?
- In het geval van bestemmingsplannen: wat zijn de randvoorwaarden voor toekomstige verstoringen?

Ten aanzien van de kwaliteit van het onderzoek

- Wat is de representativiteit van het onderzoek voor de volledige locatie?
- Wat is de relevantie van de resultaten voor de volledige onderzoekslocatie?

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

1.3 Administratieve gegevens

Toponiem	: Roomweg
Plaats	: Grashoek
Gemeente	: Helden
Provincie	: Limburg
Projectnummer	: Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.
Bevoegd gezag	: Provincie Limburg
Opdrachtgever	: DvL Milieu en Techniek
Uitvoerende instantie	: Synthegra Archeologie bv.
Datum uitvoering	: 07-07-05
CIS-code	: 13030
Datum onderzoeksmelding	: 11-07-2005
Kaartblad	: 52D
Periode	: Prehistorie tot Moderne tijd
Oppervlakte	: ca. 30.000 m ²
Perceelnummer(s)	: 319, 314, 325
Grond eigenaar / beheerder	: Dhr. Beumers
Peilmerknummer	: Niet van toepassing
Grondgebruik	: Akkerland
Geomorfologie	: Dekzandgebied
Bodem	: Gooreerdgrond
Beheer en plaats documentatie	: Koninklijke Bibliotheek, Bibliotheek ROB, Archief Synthegra Zelhem

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/SyntheGra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende 4 coördinaten:

Linksboven : X 193438, Y 375519

Rechtsboven : X 193721, Y 375589

Rechtsonder : X 193912, Y 375314

Linksonder : X 193530, Y 375171

Afbeelding 1: topografische kaart met de onderzoekslocatie in rood kader

2 Onderzoeksmethodiek

2.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek is opgebouwd uit een studie naar de ontstaansgeschiedenis van het landschap (landschapsgenese) en uit een onderzoek naar de bewoningsgeschiedenis van de locatie. In het hoofdstuk bewoningsgeschiedenis zijn ook de archeologische waarnemingen uit de directe omgeving van de onderzoekslocatie opgenomen. Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform **KNA Specificatie LS01 tot en met LS04**.

2.1.1 Landschapsgenese

Er bestaat een sterke relatie tussen de ontstaansgeschiedenis van het landschap en de archeologische verwachting van een gebied. De geologische ontwikkeling vormt de basis voor de geomorfologie en bodem van een gebied. Samen met de klimatologische omstandigheden vormen de geologie, geomorfologie en bodemsoort de randvoorwaarden voor de vestiging van mensen in een streek. Daarom is het belangrijk om de genese van een landschap goed te bestuderen. In dit onderdeel van het bureauonderzoek (hoofdstuk 3) wordt nader ingegaan op de geologische, geomorfologische en bodemkundige ontwikkelingen op de onderzoekslocatie. De geologische beschrijving beperkt zich tot de laatste twee tijdvakken van de geologische geschiedenis, namelijk het Tertiair en het Kwartair (deze laatste periode is verder opgedeeld in Pleistoceen en Holoceen). Deze perioden op de geologische tijdschaal zijn het meest relevant voor de vorming van het Nederlandse landschap.

Om een juist beeld te krijgen van de landschapsgenese van het betreffende terrein, is het bepalen van de regionale achtergrondwaarden van belang. Hiervoor zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, blad 52 Venlo*
- *Bodemkaart van ARCHIS*

2.1.2 Bewoningsgeschiedenis

De bewoningsgeschiedenis van een gebied dient bestudeerd te worden om te weten te komen wat er zich in het verleden allemaal heeft afgespeeld op een bepaalde plaats. Zij vormt als het ware een noodzakelijk hulpinstrument om te achterhalen welke archeologische indicatoren men mogelijk zou kunnen verwachten op de desbetreffende locatie. Daarnaast kunnen deze onderzoeksgegevens gebruikt worden om de meer theoretische gegevens uit ARCHIS, het bodeminformatiesysteem van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), één van de basiswerken voor historisch onderzoek, te toetsen en beter in hun context te plaatsen. Onze kennis van een bepaald gebied is voortdurend in ontwikkeling, waardoor het soms noodzakelijk is om bestaande informatie aan te vullen of te nuanceren.

Een overzicht van de bewoningsgeschiedenis van Grashoek, en meer bepaald van de onderzoekslocatie, wordt gegeven in hoofdstuk 4.

De standaardgegevens om de regionale achtergrondwaarden te bepalen worden aangevuld met specifieke voor het onderzoeksgebied verzamelde literatuur en historisch kaartmateriaal. Voor het historisch onderzoek zijn de volgende instanties bezocht en geraadpleegd:

- Gemeente Helden
- <http://www.museumkennis.nl>
- <http://www.archeologiemanifestatie.nl/mooistevondst.aspx>

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

Het volgende historisch-kartografisch materiaal is voor het onderzoek bestudeerd:

- Kadasterkaarten vanaf 1800 (<http://www.dewoonomgeving.nl>)
- Tranchotkaart (Wolters-Noordhoff Atlasproducties)
- Gemeente Atlas van Nederland door J. Kuyper (1865-1870)

2.2 Oppervlaktekartering en booronderzoek

Indien de vondstzichtbaarheid goed is, zal er, conform **KNA Specificatie VS02**, een oppervlaktekartering worden uitgevoerd. Een oppervlaktekartering omvat het belopen van akkers, inspecteren van molshopen, geschoonde slootkanten en bodemontsluitingen. Het doel van een oppervlaktekartering is om voldoende materiaal te verzamelen om een uitspraak te kunnen doen over de aard, kwaliteit, complextype, omvang en datering van de vindplaats. De relevante vondsten dienen te worden ingemeten en op een verspreidingskaart te worden gezet.

Op basis van het bureauonderzoek en de oppervlaktekartering zal er een aangepast boorprogramma opgesteld worden. Dit houdt in dat het gehele gebied waar archeologische waarden vermoed worden, zal worden onderzocht, conform de **KNA Specificatie VS03**. De boringen zullen met een Edelmanboor met een boordiameter van 15 cm worden gezet, maar bij zware zavel, klei- en veengronden kan hiervan afgeweken worden. De boorkernen zullen zintuiglijk worden beoordeeld en geclassificeerd. Daarnaast worden er boorbeschrijvingen gemaakt volgens de NEN 5104 (bijlage 2). De boorkernen zullen, waar mogelijk, worden gezeefd op een zeef met een maaswijdte van 4 mm. Het zeefresidu zal worden gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals houtskool, aardewerk, verbrand bot e.d. Indien er archeologische indicatoren in de boorkernen aanwezig zijn dan zal er een verspreidingskaart van deze indicatoren worden vervaardigd. In paragraaf 5.2 wordt het boorprogramma gepresenteerd.

3 Landschapsgenese

Voor een overzicht van de geologische perioden, zie bijlage 5.

3.1 Geologische en geomorfologische ontwikkeling

Grashoek ligt net ten zuiden van het gebied dat bekend staat als 'de Peel'. De Peel is een relatief hoog gelegen gebied, ook wel 'Peelhorst' genoemd. Deze horst is ontstaan door tektonische krachten, die tot op het heden voortduren.

Sinds het Kwartair zijn de volgende Formaties (in volgorde van ouderdom) op de locatie gevormd, de Formatie van Breda, de Kiezeloöliet Formatie, de Formatie van Beegden en de Formatie van Boxtel. De jongste Formatie, de Formatie van Boxtel, ligt op de onderzoekslocatie aan de oppervlakte. Hieronder volgt een geologische ontstaansgeschiedenis van het gebied vanaf het Tertiair tot en met het Holoceen. Voor het opstellen van deze ontstaansgeschiedenis is onder andere gebruik gemaakt van de gegevens van Mulder *et al.*²

In het Tertiair wordt door tektonische bewegingen van de aardkorst het Noordzeebekken gevormd. Gedomineerd door bodemdaling wordt het bekken in het Tertiair en Kwartair langzaam opgevuld met sedimenten die worden aangevoerd door (pre-) Maas- en Rijnrivieren. In het achterland worden door de tektonische bewegingen langgerekte slenken (relatief laag gelegen gebieden) en horsten (hoog gelegen gebieden) gevormd. De Roerdalslenk en de Peelhorst zijn hiervan voorbeelden. Aan de zuidwestkant van de Peelhorst ligt de Peelrandbreuk, die nog steeds actief is.

Nederland ligt in het Mioceen aan de rand van het ondiepe, dalende Noordzeebekken. In dit bekken worden de sedimenten behorende tot de Formatie van Breda afgezet. Deze afzettingen liggen in bijna heel Nederland in de ondergrond, op het Peel Blok kan deze Formatie op minder dan 10 meter diepte worden aangetroffen. De sedimenten bestaan uit zeer fijne tot matig grove, glauconiethoudende zanden, plaatselijk schelphoudend en glimmerrijk.

In het Pliocene komt het achterland sneller omhoog dan in de voorgaande periode terwijl de Roerdalslenk en het Noordzeebekken sterker dalen. In het zuidoosten van Nederland krijgen pre-Rijn- en Maasrivieren steeds meer invloed in het laaggelegen kustlandschap en bouwen vanuit de Roerdalslenk hun delta op. De sedimenten die door deze rivieren worden afgezet, komen voor het grootste deel van de paleozoïsche gesteenten van het Rijnse Massief, en behoren tot de Kiezeloöliet Formatie. De fluviatiele sedimenten bestaan uit licht gekleurde, kwartsrijke, matige fijne tot grove zanden, die plaatselijk grindhoudend kunnen zijn. In de lagere delen nabij de rivier worden ook geregeld klei en veen afgezet. De afzetting van deze sedimenten gaat door tot het Vroeg-Pleistoceen.

Vanaf het Pliocene heeft de Maas een grote invloed op het landschap in Limburg en het oostelijk deel van Noord-Brabant, dit gaat door tot in het Holoceen. De sedimenten die door de Maas worden afgezet, behoren tot de Formatie van Beegden. De zanden die door de rivier zijn afgezet, zijn matig grof tot uiterst grof en grindhoudend. Onderin de Formatie zijn er ook stenen, keien en blokken te vinden. In tegenstelling tot de sedimenten van de Kiezeloöliet Formatie, worden de sedimenten van de Formatie van Beegden aangevoerd uit het achterland van de Maas, Noord-Frankrijk en de Belgische Ardennen.

In het Kwartair vertoont het klimaat een afwisseling van warmere en koudere perioden, de interglacialen en de glacialen. Vooral in het Midden-Pleistoceen, in het Elsterien en het Saalien, krijgt Nederland te maken met

² Mulder *et al.* 2003.

landijs. Het ijs bereikt echter nooit het zuiden van het land, zelfs niet tijdens de laatste ijstijd van het Pleistoceen (het Weichselien) maar er heersen wel periglaciaire condities.

In het droge, koude klimaat van de glacials zijn de bodems in Nederland nagenoeg permanent bevroren en heeft de wind vrij spel op het vrijwel onbegroeide landschap. De rivieren liggen in deze koude periodes grotendeels droog. De zanden uit de droogliggende rivieren en het drooggevalen Noordzebekken worden door de wind verstoven. Tijdens deze verstuivingen wordt het zand door de wind gesorteerd. De grofste bestanddelen, dekzand (105-210 µm), worden nauwelijks verplaatst terwijl de fijnste bestanddelen, löss (2-50 µm), over een grotere afstand worden vervoerd. De zanden worden voornamelijk in Oost- en Zuid-Nederland afgezet. De ouderdom van deze sedimenten varieert van het Midden-Pleistoceen tot en met het Holoceen, en vormen de Formatie van Bortel. De zanden van deze formatie zijn zeer fijn tot matig grof, zwak tot sterk siltig, kalkloos tot sterk kalkhoudend en kunnen lokaal grind bevatten. Op het Peel Blok zijn de afzettingen relatief dun, terwijl in de Roerdalslenk een pakket van ongeveer 35 meter kan liggen.

Geomorfologie:

Van het gebied rond Grashoek is geen geomorfologische kaart uitgegeven, maar omdat het dorp net ten zuiden van het aangrenzende kaartblad (Blad 52, Venlo) valt, is dit kaartblad als leidraad genomen.³ Op deze kaart ligt Grashoek net ten zuiden van een gebied dat gedomineerd wordt door dekzandruggen, het is aannemelijk dat deze dekzandruggen zich door zetten tot de omgeving van Grashoek. De dekzandruggen zijn mogelijk in de loop der tijd afgevlakt en vertonen dus geen duidelijk reliëf in het landschap. Het door de wind afgezette dekzand dateert uit het Weichselien (Formatie van Bortel). De onderzoekslocatie wordt doorsneden door een beek.

3.2 Bodem (bijlage 3)

Volgens de bodemkaart in ARCHIS is op de locatie een gooreerdgrond te vinden.

Gooreerdgronden hebben een donkere bovengrond dunner dan 50 centimeter, waaronder soms een zeer zwakke, diep doorgaande humus podzol-B en soms een sterk gebleekte, vrijwel ijzerloze ondergrond. Roestvorming vindt in het algemeen plaats dieper dan 35 cm-mv. Gooreerdgronden komen voor op het Pleistoceen en wel in sommige afvoerlose laagten, op de overgang van de beekdalen naar de hogere gronden of in de beekdalen die zuur veenwater uit een veenachterland afvoeren (bv. de Peel). Op dit soort gronden worden wel toponiemen, die op "goor" eindigen gevonden. In het podzol karakter ligt de verklaring voor het ontbreken van ijzer in deze gronden. Een duidelijk gereduceerde ondergrond, gekenmerkt door blauwgrijze kleuren ontbreekt dan ook vaak, hoewel deze gronden zeer hoge waterstanden kunnen hebben. Evenals bij andere hydro-eerdgronden is de donkere bovengrond door de lage ligging ontstaan. In hun landschappelijke ligging komen ze enigszins met de veldpodzolgronden overeen. De aanwezigheid van een donkere bovengrond en het ontbreken van een uitspoelingshorizont plaatst ze in de categorie eerdgronden.⁴

Hieronder volgt een globale beschrijving van een gooreerdgrond:

Horizont	Diepte	Beschrijving
Ap	0-25 cm	Zeer donker grijsbruin, zeer humeus, zwak lemig, matig fijn zand
A1	25-65 cm	Grijsbruin, zeer humusarm, leemarm matig fijn zand
C	65-199 cm	Licht grijsbruin, uiterst humusarm, leemarm matig fijn zand met kleine roestvlekjes

Welke bodemsoort er op de locatie te vinden is zal het veldwerk moeten uitwijzen.

³ Staring Centrum 1990.

⁴ de Bakker & Schelling 1989.

3.3 Bewoningscondities vanuit geomorfologisch en bodemkundig oogpunt

Gooreerdgronden hebben vaak een hoge grondwaterspiegel, ze zijn daarom niet het meest geschikte bodemtype voor bewoning. Indien dit bodemtype zich echter bevindt op een hoger deel van een dekzandrug of –welling, dan zijn de condities voor bewoning uiteraard gunstiger. Omdat er voor het gebied geen geomorfologische kaart bestaat, is het niet mogelijk om vast te stellen of de planlocatie op een dekzandrug gelegen is of niet.

4 Bewoningsgeschiedenis van de onderzoekslocatie

Voor een overzicht van de in de tekst vermelde onderzoeksmeldingen van ARCHIS, zie bijlage 4.

Voor een overzicht van de archeologische perioden, zie bijlage 5.

4.1 Prehistorie

Paleolithicum (ca. 300.000 – 8800 voor Chr.)

Pas vanaf het Midden-Paleolithicum zijn er aanwijzingen dat de mens de omgeving van Helden bezocht heeft. Deze archeologische periode komt overeen met het tweede deel van het Midden-Pleistoceen en het eerste deel van het Laat-Pleistoceen dat wordt gekenmerkt door een afwisseling van ijstijden en tussenijstijden (bijlage 5). Het Saalien-landijs heeft Zuid-Nederland nooit bereikt, maar er heersten wel periglaciale omstandigheden.⁵ De geologische omstandigheden in de westelijke randzone van de Peelhorst maakten het mogelijk dat artefacten aan de oppervlakte kwamen, aangezien de jongere, afdekkende sedimenten er zijn geërodeerd. Een relatief rijke vindplaats van middenpaleolithische artefacten is Helden - De Plek. De artefacten duiden op een systematisch gebruik van de Levalloistechniek.⁶ Ook nabij Grashoek, op de Eeghelse Heide werd een midden-paleolithische vuistbijl gevonden (ARCHIS 16275).

Het Laat-Paleolithicum wordt gekenmerkt door het komen en gaan van groepen jagers, vissers en verzamelaars met verschillende culturele tradities. Deze beweging kan in verband worden gebracht met het veranderende milieu gedurende de laatste fase van de laatste ijstijd. Naast voldoende voedselbronnen hechtte men veel belang aan een goede schuilplaats tegen de koude. Aangezien er in Zuid-Nederland maar weinig grotten waren en diep ingesneden rivierdalen nagenoeg ontbraken, had de bewoning gedurende deze periode een discontinu karakter. In de koude tussenfasen trok men zich terug uit deze gebieden om zich meer zuidelijk te vestigen. Vanaf ongeveer 13.000 BP zijn er ten minste drie culturen te onderscheiden, het Magdalénien, de Federmessertraditie en de Ahrensburgcultuur.⁷ Vindplaatsen zijn vooral bekend uit het deklandschap van het oostelijk deel van Noord-Brabant en van Midden-Limburg. In de Peel, ten zuidoosten van Deurne ligt een aantal nederzettingen langs de oever van vennen.⁸ In de omgeving van Grashoek zijn voornamelijk geen aanwijzingen voor een laatpaleolithische aanwezigheid.

Mesolithicum (ca. 8800 – 4900 voor Chr.)

Omstreeks 11.000 jaar geleden trad met het begin van het Holoceen een definitieve klimaatsverbetering op. De schaars beboste steppe van het einde van de laatste ijstijd en de koude periodes van de laatste ijstijd maakten plaats voor een open boslandschap. Aanvankelijk maakten berken en dennen het merendeel van de boomvegetatie uit. De temperatuur en de vochtigheid bleven stijgen zodat tijdens het Atlanticum een landschap ontstond van loofwouden, moerassen en vennen. Onder invloed van de klimaatswijziging veranderde ook het dierenwereld. De mens zag zich genoodzaakt deze nieuwe voedselbronnen aan te spreken, wilde hij overleven. Voortaan was hij aangewezen op dieren die verspreid of in groepjes het woudlandschap bevolkten. Naast deze jacht op klein wild en visvangst, leverde ook het inzamelen van wortels, wilde gewassen en vruchten een belangrijk aandeel in de voedselvoorziening. Dit had grote gevolgen voor het nederzettingsspatroon van de mens, aangezien hij niet langer behoefde rond te trekken om in zijn onderhoud te voorzien, want voedsel was alom aanwezig in een dergelijk klimaat.⁹ In de omgeving van het plangebied, op de Marisberg, werd een laat-mesolithisch artefact gevonden (ARCHIS 15758).

⁵ Deebe et al. 2005, 119.

⁶ Deebe et al. 2005, 129-130.

⁷ Deebe et al. 2005, 171.

⁸ Deebe et al. 2005, 186.

⁹ Capenberghs 1991, 52.

Neolithicum (ca. 5300 – 2000 voor Chr.)

Op de lössgronden van Zuid-Limburg woonden de mensen van de bandkeramische cultuur in boerderijen. De gangbare hypothese momenteel is dat deze mensen vanuit het oosten naar deze streken waren gekomen. Zij teelden gewassen, onder andere graan, erwten, linzen, lijn- en maanzaad, en hielden vee. Op deze manier konden zij zelf hun voedselbronnen controleren en op één plek blijven wonen. Deze cultuur is goed herkenbaar dankzij de typische keramiek, die versierd was met banden van ingedrukte motieven.¹⁰

De situatie in Midden-Limburg gedurende en na de neolithische (r)evolutie is niet helemaal duidelijk. Op de lössgronden van Zuid-Limburg woonden de mensen van de bandkeramische cultuur in boerderijen. Boven de grote rivieren bleef de mesolithische bestaanswijze gangbaar. Pas 1000 jaar later maakten de jager-verzamelaars ook de overstap naar een agrarische economie (Michelsbergcultuur).¹¹ Deze cultuur is vooral bekend van zijn aardwerken, grote terreinen die omgeven worden door grachten, wallen en soms palissaden.¹² Ongeveer 500 meter ten zuidwesten van het plangebied werden vuurstenen werktuigen en aardewerk gevonden van de Michelsbergcultuur (ARCHIS 28551). Een gepolijste bijl van de Marisberg, mogelijk gepolijst, is iets jonger van datering (ARCHIS 28549).

Bronstijd (ca. 2000 – 800 voor Chr.) en IJzertijd (ca. 800 – 12 voor Chr.)

Aan de Steentijd, de zeer lange periode waarin steen gebruikt werd om werktuigen te maken, kwam een einde met de introductie van metalen, eerst van brons en later van ijzer. Steen werd zeker niet opgegeven als grondstof, maar brons, ijzer en enkele andere metalen werden wel gebruikt voor de vervaardiging van wapens, werktuigen en sieraden. Deze voorwerpen hadden vaak een belangrijke sociale waarde, waardoor de eigenaar een groot aanzien genoot en een belangrijke positie in de maatschappij bekleedde.¹³

Een mooi voorbeeld hiervan is de sierschijf van Helden (afbeelding 2). Deze werd in 1844 gevonden in de Kesselsche velden, tijdens het turfsteken. De schijf is gemaakt van verguld zilver en toont een man in gevecht met een leeuw met daaromheen vijf dieren. Het stuk dateert uit de eerste eeuw voor Chr. en is waarschijnlijk afkomstig uit Thracië.¹⁴ Het heeft een lange reis gemaakt om uiteindelijk bij een Heldens stamhoofd terecht te komen. Ten noordoosten van het plangebied, in de buurt van de Vliegert, werd een ijzertijdgraf gevonden. Waarschijnlijk gaat het om een grafveld met meerdere graven want volgens de oude melding werden er enkele urnen ingezameld. Op het terrein waren ook de grondsporen van greppels rondom de grafheuvels zichtbaar (ARCHIS 28589).

¹⁰ Deeben *et al.* 2005, 283.

¹¹ <http://www.museumkennis.nl>

¹² Deeben *et al.* 2005, 310.

¹³ Bloemers & van Dorp 1991, 262.

¹⁴ <http://www.archeologiemanifestatie.nl/mooistevondst.aspx>

Afbeelding 2: Sierschijf van Helden.¹⁵

4.2 Romeinse tijd (12 voor Chr. – 450 na Chr.)

In de Romeinse tijd viel Grashoek eigenlijk buiten de verschillende socio-economische systemen. Een eerste belangrijke groep zijn de militaire kampen langs de Maas en Rijn. Zij lagen als een slinger door Nederland, van de westkust tot aan Duitsland. Hier waren de legioenen en hulptroepen gelegerd. Door de interactie met de lokale bevolking, niet alleen op economisch, maar ook op sociaal gebied, werden de van oorsprong Germaanse volkeren sterk geromaniseerd. In de buurt van Grashoek lagen geen grote kampen. Een tweede systeem wordt gevormd door de burgerlijke nederzettingen, de steden enerzijds en de dorpen (*vici*) anderzijds. Op het grondgebied van de Lage Landen zijn maar enkele echte steden gekend, met bepaalde uiterlijke kenmerken. In alle gevallen gaat het om de hoofdplaats van een *civitas*, bijvoorbeeld Tongeren, Trier, Keulen. Kleine stadjes, dorpen en gehuchten waren veel meer verspreid, maar voor zover men weet, liggen er geen in de buurt van Grashoek. Tenslotte lagen er op de vruchtbare gronden van Zuid-Limburg talrijke *villae* van rijke landeigenaars, vaak veteranen uit het leger, en hun familie, maar ook van dit bloeiend economisch systeem was Grashoek uitgesloten.¹⁶

Toch werden er in de omgeving van Grashoek wel enkele Romeinse vondsten gedaan, de meeste op de Houwenberg. Waarschijnlijk heeft hier een Romeinse nederzetting gelegen. Er werden pannen en scherven aardewerk gevonden (ARCHIS 285687), en daarnaast een munt van Septimus Severus (ARCHIS 28605). Waarschijnlijk is ook de bijbehorende begraafplaats gevonden: er werden scherven aardewerk, in verband met crematieresten aangetroffen (ARCHIS 28672). Sommige scherven zijn afkomstig van inheems aardewerk, andere van typisch Romeinse keramiek uit de tweede eeuw na Chr. (ARCHIS 29563). Iets noordelijker werden eveneens Romeinse scherven aangetroffen (ARCHIS 29564 en 29573). Ten zuiden van de Houwenberg tenslotte, in het gehucht Maris, ligt een grafveld uit de tweede eeuw na Chr. (ARCHIS 29700). Het terrein is beschermd als archeologisch monument (ARCHIS 45564). In 2001 heeft het ADC hier bij een

¹⁵ <http://www.archeologiemanifestatie.nl/mooistevondst.aspx>

¹⁶ Bloemers & van Dorp 1991, 277-289.

proefsleuvenonderzoek kuilsporen van waarschijnlijk de nederzetting opgegraven (ARCHIS 52067). Dichter bij het plangebied werden echter geen vondsten gedaan. Een amateur-archeoloog ontdekte op een akker nabij Grashoek een crematiegraf waarvan de resten in een kleine voorraadpot waren bijgezet, samen met onder andere een schaapsschaar.¹⁷ Deze vondst is (nog) niet opgenomen in ARCHIS (afbeelding 3).

Afbeelding 3: Crematiegraf van Grashoek.¹⁸

4.3 Middeleeuwen (450 – 1500 na Chr.) en Nieuwe tijd (1500 – 1750 na Chr.)

Over de middeleeuwse bewoning in Grashoek kan niet veel gezegd worden, omdat deze ter plaatse niet bestond. De gemeente Helden, waartoe Grashoek behoorde, werd wel reeds in 1144 en 1230 in de schriftelijke bronnen vermeld. De namen van Panningen en Beringe verwijzen naar de Frankische tijd, rond 900 na Chr. Andere delen van het grondgebied van Helden, waarvan het bestandsdeel *held-* verwijst naar een moeras of ven en het bestandsdeel *-dene* wat nederzetting betekent, behoorden tot de woeste grond. Van het gehucht Grashoek is op dat moment nog geen sprake.

Pas op het einde van de negentiende eeuw begonnen de ontgravingen van turf die leidden tot een uitbreiding van het cultuurareaal. Het moet in deze tijd geweest zijn dat het gehucht Grashoek als het ware werd opgericht. Momenteel is Grashoek nog steeds een zeer landelijk dorp, omgeven door land- en tuinbouwgronden, kassen en veehouderijen.¹⁹

4.4 Nieuwste tijd (1750 – nu)

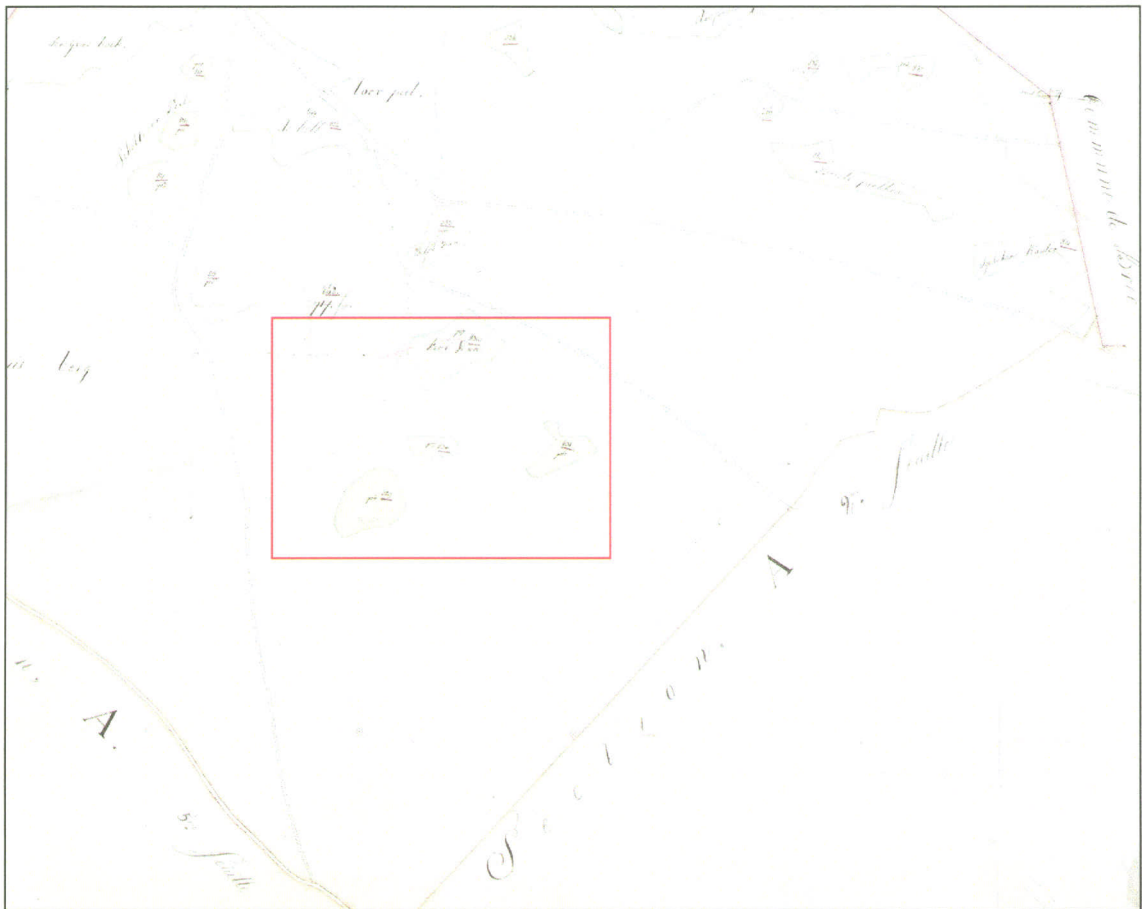
Onderstaande kadasterkaart (afbeelding 4) dateert uit de Franse periode, wanneer een Keizerlijk decreet van Napoleon gelast dat er ook in Nederland een kadaster moest komen, naar Frans model. Dit omvat de opmeting, schatting en tenaamstelling van grondeigendom. De allereerste metingen in Nederland vinden in 1811 en 1812 plaats. Na de val van Napoleon in 1813 wordt onder Willem I in 1832 het Kadaster officieel ingevoerd. De kaart geeft echter de situatie rond 1832 weer. Het gaat om het blad 6 van de kadasterkaart van de gemeente Helden, Maris, Sectie A, opgemaakt door de landmeter J.L. Reynders.²⁰ Op dit minuutplan is het heel moeilijk om het plangebied exact aan te geven, aangezien de kaart in feite blanco is, op een paar vennen na. In deze tijd behoorde Grashoek en omgeving in feite nog tot de woeste gronden van de Peel. Buiten enkele vennen werd er niets ingetekend op de kaart.

¹⁷ <http://www.archeologiemanifestatie.nl/mooistevondst.aspx>

¹⁸ <http://www.archeologiemanifestatie.nl/mooistevondst.aspx>

¹⁹ <http://www.helden.nl>

²⁰ <http://www.dewoonomgeving.nl>

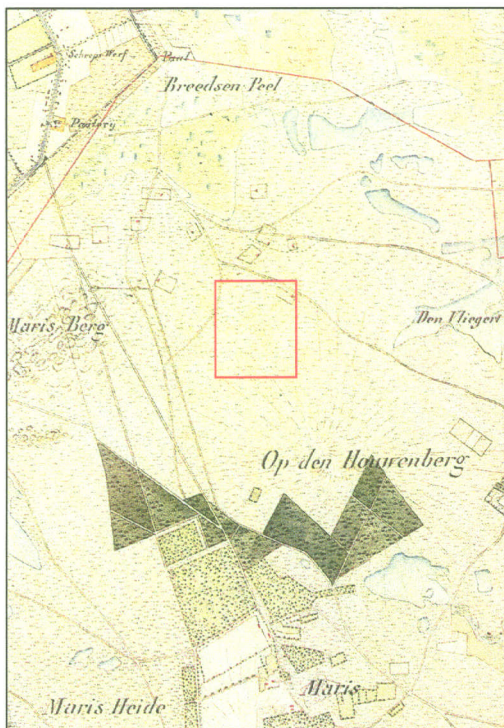

Afbeelding 4: Detail van het minuutplan van de gemeente Helden, Maris, Sectie A, blad 6 uit ca. 1832.²¹

Uit de zogenaamde Tranchotkaart (afbeelding 5), uit 1802-1828, kan het grondgebruik uit die tijd afgeleid worden. De inhoud van deze kaart is vanuit landbouwhistorisch en historisch-vegetatiekundig oogpunt heel belangrijk, aangezien er in het begin van de negentiende eeuw grote ruimtelijke verschillen bestonden binnen het Limburgse cultuurlandschap. De daarmee gepaard gaande landschappelijke structuren zijn goed herkenbaar op deze kaart. Aangezien pas vanaf 1825 sprake is van een veranderende agrarische bedrijfsvoering, kan men aannemen dat het landschapsbeeld van het gekarteerde gebied zich in de zestiende tot en met de achttiende eeuw weinig heeft gewijzigd.²² Dit geldt zeker voor Grashoek, aangezien dit gehucht pas op het einde van de negentiende eeuw of het begin van de twintigste eeuw is ontstaan. Op het moment dat de Tranchotkaart gemaakt wordt, bestaat de bewoning tussen Grashoek en Spiesberg uit enkele verspreide boerderijen. Er is nog geen land in cultuur gebracht, volgens de gebruikte legende. Het plangebied ligt ten zuiden van deze geïsoleerde erven.

²¹ <http://www.dewoonomgeving.nl>

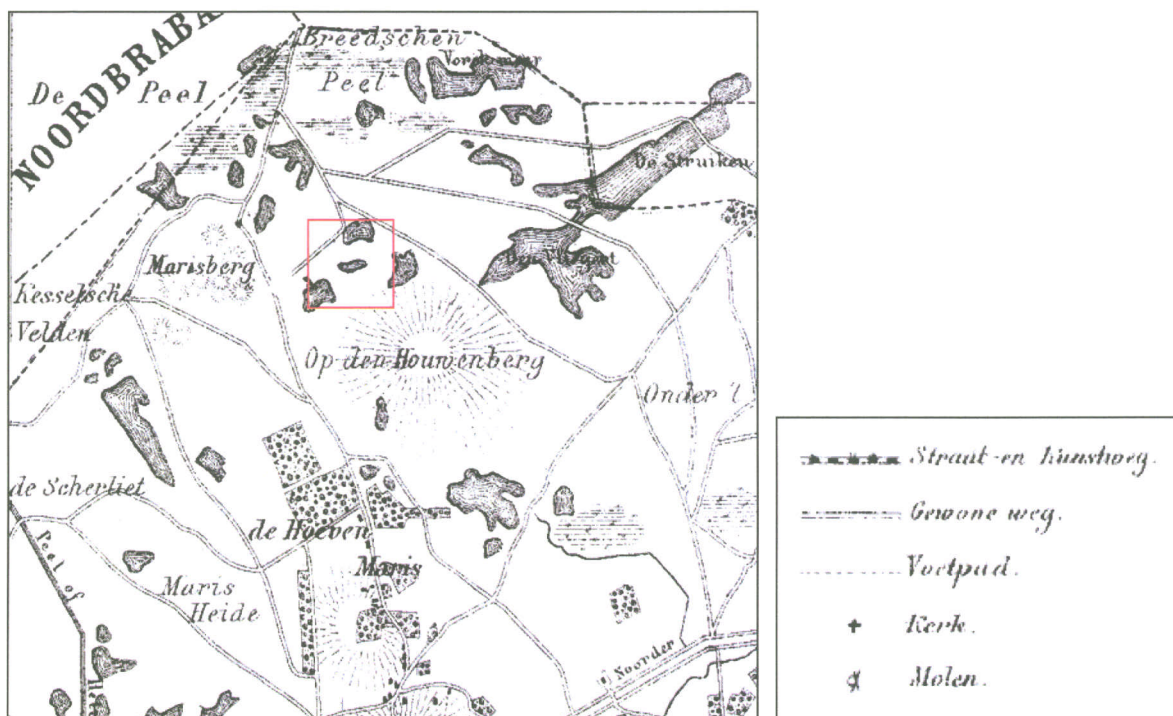
²² Graatsma 1993, 6.

Afbeelding 5: Detail van de Tranchotkaart, in het rood bij benadering het plangebied..²³

De Gemeente Atlas van Nederland (afbeelding 6) tenslotte is van recentere datum, opgemaakt door J. Kuiper tussen 1865 en 1870. Deze kaart is minder gedetailleerd maar geeft wel een goed globaal beeld van de omgeving van Grashoek, dat op dat moment nog steeds niet bestaat. In vergelijking met de Tranchotkaart van 30 jaar eerder zijn er meer vennen ingetekend. Dit strookt waarschijnlijk niet met de werkelijkheid, aangezien vanaf dan de Peel stilaan drooggelegd en ontgonnen werd.

²³ Wolters-Noordhoff Atlasproducties 1992, 37.

Afbeelding 6: Detail van de Kuyperkaart.²⁴ In het rood globaal het plangebied.

²⁴ Suringar 1984.

5 Verwachtingsmodel en boorprogramma

5.1 Verwachtingsmodel (KNA LS05)

Voor zover bekend is op de locatie nog niet eerder een archeologisch prospectief bodemonderzoek uitgevoerd. Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) geldt voor het noordoostelijke deel van het gebied een middelhoge archeologische verwachting en voor het zuidwestelijke deel een hoge verwachting. Dit heeft onder andere te maken met de bodem ter plaatse. Op de onderzoekslocatie worden namelijk gooreerdgronden verwacht met een A-horizont tot 65 cm –mv. Deze dikke bovenlaag vormt als het ware een beschermlaag voor onderliggende archeologische indicatoren. Men kan dan ook stellen dat de conserveringswaarde van eventuele archeologische resten hoog is.

In de omgeving van het plangebied zijn Romeinse resten gevonden, in het bijzonder op de Houwenberg (ARCHIS 28567 en 28605) en bij Maris, vooral een grafveld uit de tweede eeuw na Chr. (ARCHIS 582). Ten westen van Grashoek zou een speerpunt van de Michelsbergcultuur gevonden zijn. Mogelijk bevinden er zich nog archeologische indicatoren uit de prehistorie en Romeinse tijd op de onderzoekslocatie. De historische kaarten tonen aan dat sporen uit de Middeleeuwen en later niet verwacht worden. Het toponiem Grashoek komt niet voor op de Kuyperskaart uit 1865-1870, een aanwijzing dat het gehucht pas na dit tijdstip ontstaan is. Op basis van het bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat de archeologische verwachting *middelhoog tot hoog* niet bijgesteld hoeft te worden. Het veldwerk zal echter moeten uitwijzen of deze verwachting kan gehandhaafd blijven.

5.2 Boorprogramma (KNA LS06)

Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van ca. 3 ha. In overleg met de opdrachtgever werd bepaald om 30 boringen uit te voeren met een Edelmanboor met een doorsnede van 15 cm (megaboor). De exacte locatie van de boorpunten zullen op een verspreidingskaart weergegeven worden. De relevante lagen worden gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm.

Om een zo groot mogelijke dekking van het terrein te krijgen, zal geboord worden in een verspringend driehoeksgrid. Het grid zal, mede door visuele waarnemingen ter plaatse, op het terrein zelf bepaald worden.

Indien mogelijk zal er ook een veldprospectie plaatsvinden waarbij het terrein in systematische raaien belopen wordt. Relevante vondsten zullen ingemeten worden en op een verspreidingskaart worden uitgezet.

De hoogte van terrein zal vastgesteld worden met behulp van een topografische kaart aangezien het een vrij vlak gebied betreft.

6 Resultaten van het veldwerk

6.1 Oppervlaktekartering

Omdat de onderzoekslocatie nog bebouwd was met tarwe, kon er geen systematische veldkartering plaatsvinden. Er werden dan ook geen oppervlaktevondsten gedaan.

Afbeelding 7: Foto van de onderzoekslocatie, genomen vanuit het zuidoosten.

6.2 Booronderzoek

Het booronderzoek werd uitgevoerd op 4 juli 2005. De eigenaar van het terrein wist te vertellen dat de toekomstige bodembedreigende activiteiten zich beperken tot een deel van het oorspronkelijke plangebied. In het noordoostelijk deel van het gebied zal geen grondverzet plaatsvinden. In het meest zuidelijk deel van het gebied zal slechts beperkt grondverzet plaats hebben en zijn in totaal 4 boringen gezet. In het overige deel van het plangebied werd volgens een grid van 15 m op 40 m geboord. In totaal werden er 32 boringen geplaatst om een gehele dekking van het terrein te krijgen. De exacte locatie van de boorpunten is weergegeven in een overzichtskaart (zie bijlage 1). De relevante lagen van de boorkernen werden gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm. De hoogte van het terrein werd bepaald met behulp van een topografische kaart (schaal 1: 25.000) aangezien het hier een vrij vlak gebied betreft. De hoogte ten opzichte van het NAP bedraagt ca. 33,4 m.

Afbeelding 8: Foto van de onderzoekslocatie, genomen vanuit het zuiden.

De sedimenten bestonden uit zeer fijn zand met een zwak tot matig siltig karakter. Het profiel van de boorkernen vertoonde een gelijkaardige opbouw, namelijk een donkerbruine bovenlaag, een donkerbruine laag met beige bijmenging en tenslotte een beige C-horizont met enkele roestsporen. In de boringen 5, 17, 21, 26 en 28 ontbrak de licht gemengde tussenlaag (donkerbruin met beige bijmenging). In de boringen 9 en 15 werd er in de boorkernen nog respectievelijk een witgrijs-beige laag en een bruine-lichtbruine laag aangetroffen. Er werden geen archeologische indicatoren aangetroffen in de boringen. Wel kwam er een recente ijzeren spijker uit boring 16 maar deze werd niet opgenomen in een vondstenlijst.

Op basis van het bodemprofiel kon gesteld worden dat er op de onderzoekslocatie een gooreerdgrond aanwezig was. De A-horizont had een dikte gaande van 15 cm –mv tot 50 cm –mv.

6.3 Archeologische verwachting op basis van het booronderzoek

Op basis van het booronderzoek kan geconcludeerd worden dat de archeologische verwachting kan bijgesteld worden van een *hoge/middelhoge* verwachting naar een *lage* verwachting. Er werd wel een gooreerdgrond vastgesteld maar onder de A-horizont lag een gemengde laag, mogelijk ontstaan door ontginning en ploegen, zodat eventuele archeologische indicatoren verstoord werden. Bovendien zijn er geen keramiek, houtskool of andere archeologische restanten aangetroffen in de boorkernen.

7 Conclusie

Op basis van de stratigrafie, zoals deze door middel van 32 boringen is vastgesteld, is het terrein te interpreteren als een gebied met een *lage* archeologische verwachting. Het doel van het onderzoek was een antwoord te vinden op de in de inleiding gestelde vragen:

Ten aanzien van de bodem op de onderzoekslocatie

- Is de natuurlijke bodem intact?
Nee, er werd geen onverstoord bodemprofiel aangetroffen. In de meeste boringen lag er een gemengde laag onder de A-horizont.
- Zo nee, in hoeverre is deze aangetast door menselijke ingrepen?
Aangezien het een akker betreft, kan gesteld worden dat de versterking grotendeels door menselijke activiteiten (ontginnen en ploegen) veroorzaakt is.
- Zo nee, in hoeverre is deze aangetast door natuurlijke fenomenen?
Er kon niet met zekerheid vastgesteld worden in hoeverre natuurlijke processen verantwoordelijk waren voor de bodemversterking.

Ten aanzien van de geomorfologische en historische achtergrond

- Wat was de menselijke impact op de geomorfologie van de onderzoekslocatie?
Het herhaaldelijk ploegen van het gebied zal voor een afvlakking van het terrein gezorgd hebben.
- Hoe werd de ruimte vroeger gebruikt?
Het plangebied lag vroeger in de Peel, een moerasgebied. De kaarten tonen dan ook geen bebouwing of percelering en het gebied werd ook niet gebruikt als akker- en/of weideland.
- Bestaat er een relatie tussen het historische en het huidige landgebruik?
Nee, het gebied was vroeger woeste grond, maar wordt nu gebruikt als akkerland.
- In hoeverre zijn de randvoorwaarden voor bewoning vervuld?
De onderzoekslocatie lag vroeger in een moerasgebied zodat er geen bewoning verwacht wordt.

Ten aanzien van (eventuele) archeologische waarden

- Kan de archeologische verwachting gehandhaafd blijven?
Nee, de verwachting kan bijgesteld worden van een middelhoge/hoge naar een lage verwachting.
- Welke complextypen werden bij voorkeur opgespoord en op basis waarvan gebeurde de selectie?
Er werden geen complextypen aangetroffen.
- Zijn er archeologische waarden aanwezig?
Er werden geen archeologische indicatoren aangetroffen.
- Wat is de exacte aard en datering van de vindplaats(en)?
Niet van toepassing.
- Wat is de te verwachten conserveringsgraad van deze waarden?
De conserveringsgraad kan eveneens bijgesteld worden van een hoog naar laag, doordat er zich onder de A-horizont een gemengde laag bevond dat waarschijnlijk door ploegen verstoord werd
- Hebben de uit te voeren werkzaamheden invloed op het aanwezige bodemarchief?
Niet van toepassing.
- Indien bovenstaande vragen onbeantwoord: wat is het risico om archeologische waarden aan te treffen?
Niet van toepassing.
- Wat is de relatie met andere sites in de regio?
In de omgeving kwam een Romeins grafveld boven en resten van de Michelsbergcultuur.

Project : Inventariserend veldonderzoek , d.m.v. boringen
Kenmerk : GHE/UIT/SAW/Synthegra Archeologie Rapport 175163 B051130 - T.T.

Ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek, nazorg en de planvorming

- Hoe moet omgegaan worden met de archeologische waarden in het plangebied?
Zie aanbevelingen.
- Op welke manier moet / kan de planvorming (indien bekend) aangepast worden?
Zie aanbevelingen.
- Hoe kunnen de archeologische waarden betrokken worden in de planvorming?
Niet van toepassing.

Ten aanzien van de kwaliteit van het onderzoek

- Wat is de representativiteit van het onderzoek voor de volledige locatie?
Er werd in een verspringend grid geboord om een zo volledig mogelijk beeld van de onderzoekslocatie te krijgen.
- Wat is de relevantie van de resultaten voor de volledige onderzoekslocatie?
Op basis van het booronderzoek kon bepaald worden dat er geen vervolgacties noodzakelijk zijn voor het plangebied.

8 Aanbeveling

Op basis van het door Synthegra Archeologie bv uitgevoerde Inventariserend Veldonderzoek kan gesteld worden dat er vanuit archeologisch standpunt geen vervolgacties nodig zijn voor het perceel langs de Roomweg te Grashoek, gemeente Helden. Het selectiebesluit wordt door het bevoegd gezag genomen.

Indien tijdens de uitvoering van de geplande werkzaamheden niettemin archeologische indicatoren van (pre)historische activiteiten aangetroffen worden, dan geldt hiervoor, conform de monumentenwet uit 1988, een meldingsplicht bij het bevoegd gezag, de provincie Limburg.

Gebruikte literatuur

ARCHIS, s.d.: Archeologische Inventarisatie Rijksdienst voor het oudheidkundige bodemonderzoek, Amersfoort.

Bakker de, H. / A.W. Edelman-Vlam, 1976: *De Nederlandse bodem in kleur*, Wageningen.

Bakker de, H. / Schelling J., 1989, *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, De hogere niveaus*, Centrum voor Landbouwpublicaties en landbouwdocumentatie, Wageningen.

Basiskaart cultuurhistorische waarden Limburg 2005, provincie Limburg (<http://www.limburg.nl>).

Berendsen, H.J.A., 2000², 1997: *Landschappelijk Nederland*, Assen.

Capenberghs, J. (ed.), 1991: *Gisteren voorbij. Een archeologische kijk op de geschiedenis van de oudste tijden*, Leuven (Historie 1).

Deeben, J./ E. Drenth/ M.-F. van Oorsouw/ L. Verhart, 2005: *De steentijd van Nederland*, Meppel (Archeologie 11/12).

DIVA/ het Nationaal Archief/ het Kadaster, s.d.: *Nederland zoals het was. De woonomgeving* [<http://www.dewoonomgeving.nl>, op 30-06-2005].

Gemeente Helden, s.d.: *Over de gemeente. Heldense historie* [<http://www.helden.nl>, op 05-07-2005].

Graatsma, B.G., 1993: *Limburg 1802-1807. Landschap en vegetatie in kaart gebracht. De Tranchotkaart als historische informatiebron*, in: J. van der Coelen en B.G. Graatsma (eds.) *Publicaties Natuurhistorisch genootschap Limburg* 40, 2.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Versie 2.2, 2005: Ministerie van Onderwijs en Cultuurwetenschappen, Den Haag (<http://www.cvak.org>).

Mulder E.F.J. de/ M.C. Geluk/ I.L. Ritsema/ W.E. Westerhoff/ T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

Provincie Limburg, 2005, *De mooiste vondst bij u thuis. Helden* [<http://www.archeologiemaniestatie.nl/mooistevondst.aspx>, op 05-07-2005].

Rijksmuseum voor Volkenkunde, Rijksmuseum van Oudheden en Naturalis, s.d., *Inleiding Nederlandse prehistorie* [<http://www.museumkennis.nl>, op 05-07-2005].

Staring Centrum, 1990, *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, blad 52 Venlo*, Staring Centrum, Wageningen.

Suringar, H., 1984: *De Gemeente Atlas van Nederland naar officiële bronnen bewerkt*, Leeuwarden.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992: *Grote historische provincie-atlas. Schaal 1:25.000. Limburg 1837-1844*, Groningen.

Bijlagen

Bijlage 1:
Detailkaart van de locatie met de boorpunten

Inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen

ter plaatse van de Roomweg te Grashoek

schaal: 1 : 1.500

Legenda

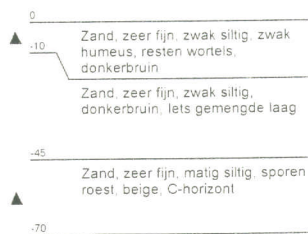
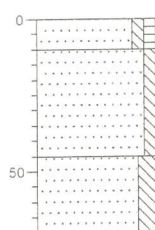
- boring met boornummer
- onderzoekslocatie

Bijlage 2: Boorstaten

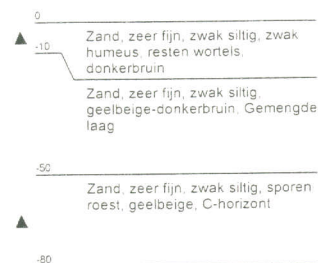
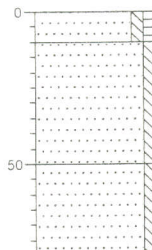
Boring: 01

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

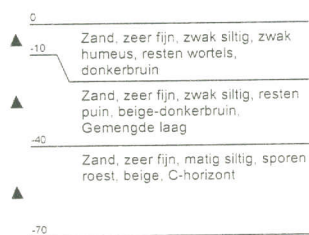
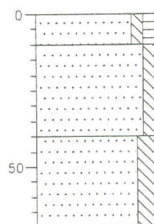
Boring: 02

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

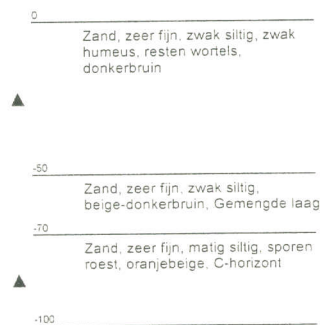
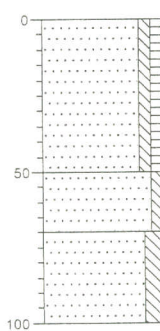
Boring: 03

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

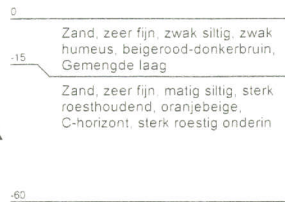
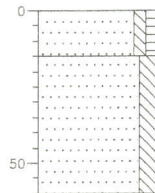
Boring: 04

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

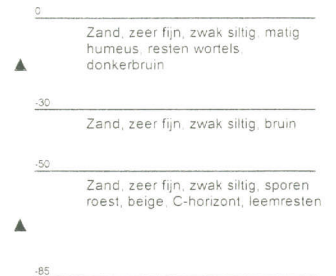
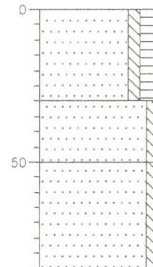

Boring: 05

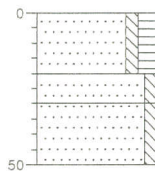
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 06

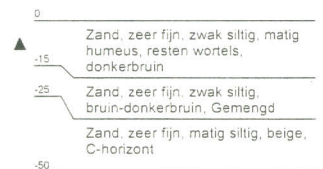
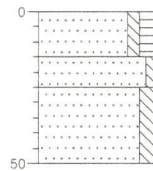
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 07

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

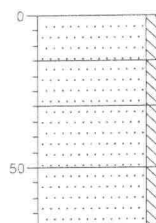
Boring: 08

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 09

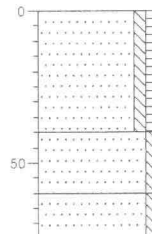
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

0	Zand, zeer fijn, zwak siltig, resten wortels, donkerbruin
-15	Zand, zeer fijn, zwak siltig, beige-donkerbruin, Gemengd
-30	Zand, zeer fijn, zwak siltig, witgrijs-beige
-50	Zand, zeer fijn, zwak siltig, sporen roest, beige, C-horizont
-70	

Boring: 10

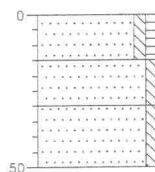
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

0	Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, donkerbruin
-40	Zand, zeer fijn, zwak siltig, bruin
-60	Zand, zeer fijn, zwak siltig, sporen roest, beige, C-horizont
-75	

Boring: 11

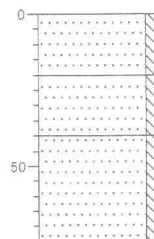
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

0	Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, resten wortels, donkerbruin
-15	Zand, zeer fijn, zwak siltig, sporen roest, beige-donkerbruin, Gemengd
-30	Zand, zeer fijn, zwak siltig, beige, C-horizont
-50	

Boring: 12

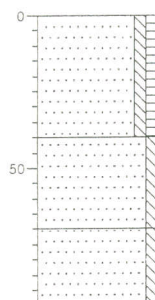
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

0	Zand, zeer fijn, zwak siltig, resten wortels, donkerbruin
-30	Zand, zeer fijn, zwak siltig, bruin-donkerbruin, Gemengd
-40	Zand, zeer fijn, zwak siltig, sporen roest, beige, C-horizont
-75	

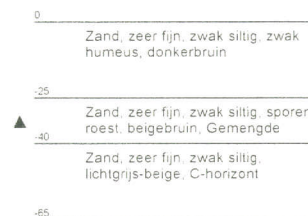
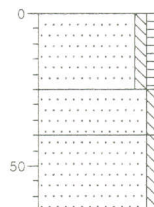
Boring: 13

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

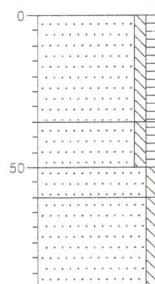
Boring: 14

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

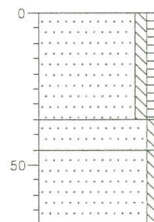
Boring: 15

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

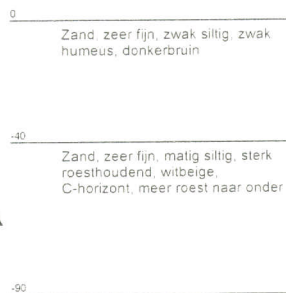
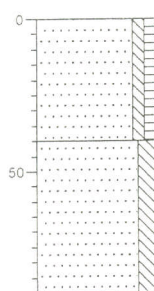
Boring: 16

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

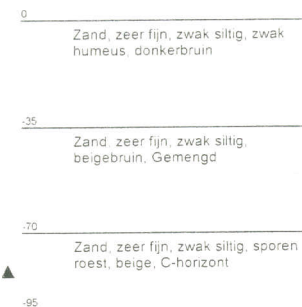
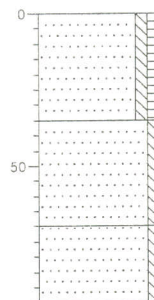

Boring: 17

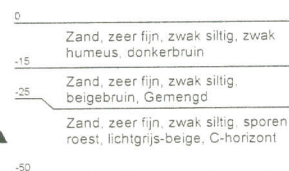
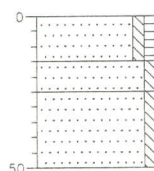
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 18

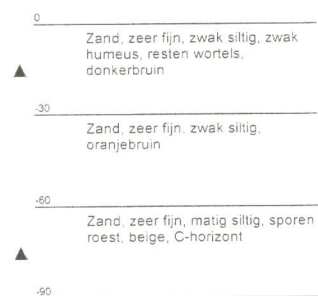
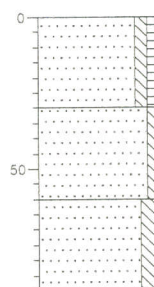
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 19

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

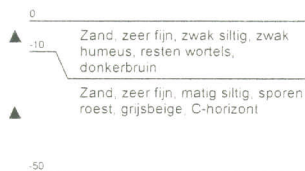
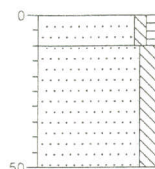
Boring: 20

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

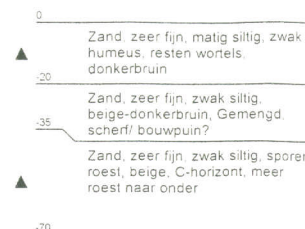
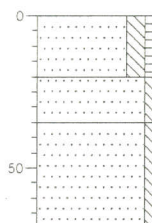

Boring: 21

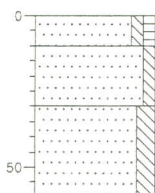
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 22

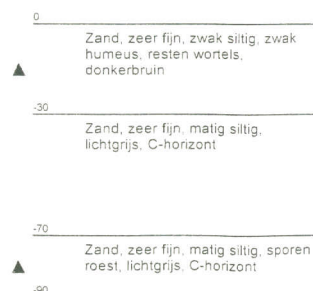
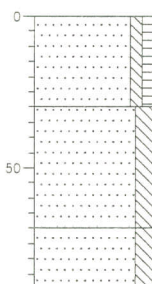
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 23

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

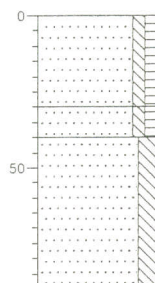
Boring: 24

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

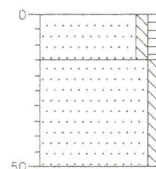

Boring: 25

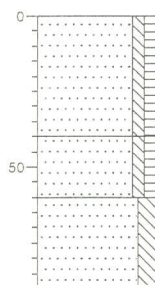
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 26

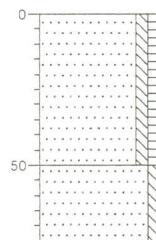
X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 27

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

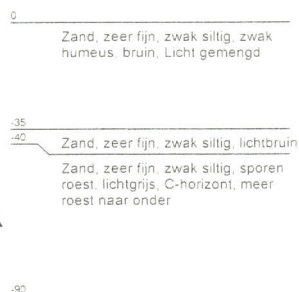
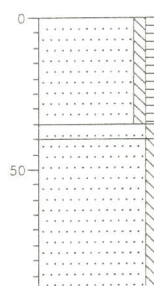
Boring: 28

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

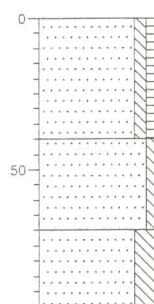
Boring: 29

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

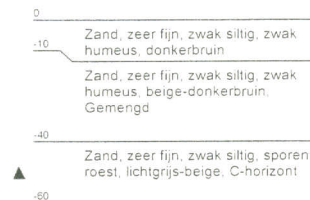
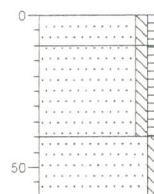
Boring: 31

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

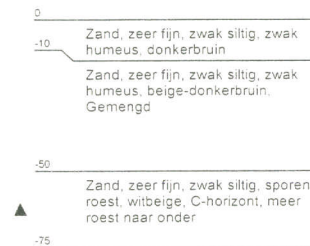
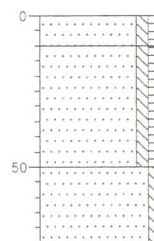
Boring: 30

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Boring: 32

X:
Y:
Datum: 05-07-2005
GWS:
GHG:
GLG:
Opmerking:

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiïg
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiïg
	Veen, sterk kleiïg
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

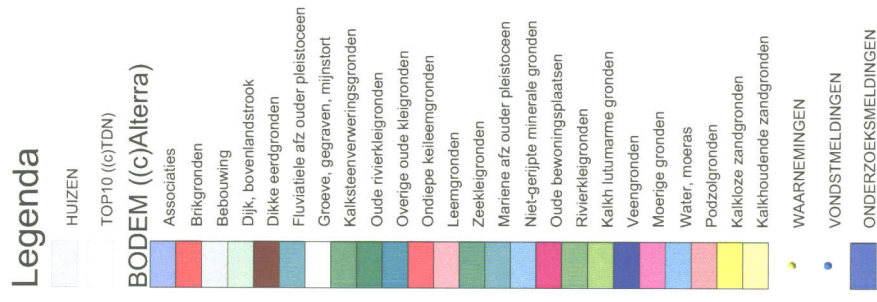
	geroerd monster
	ongeroid monster

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand

	slib
	water

Bijlage 3:
Bodemkaart

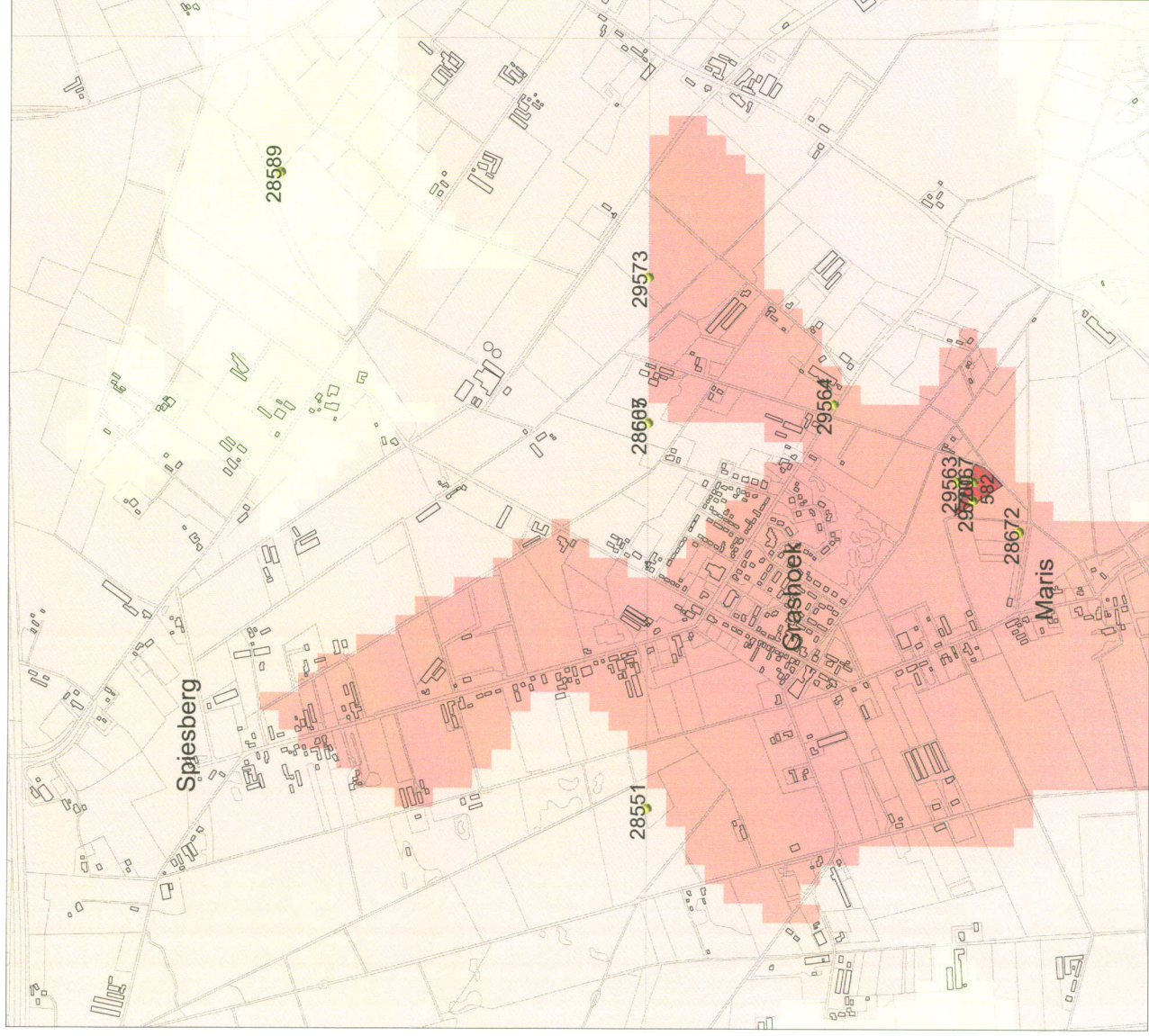
ROB
ArchisII

Bijlage 4:
Catalogus van vindplaatsen

IVO Roomweg te Grashoek (gem. Helden)

08-06-2005

SyntheGra Archeologie bv

Legenda

HUIZEN

TOP10 ((c)TDN)

WAARNEMINGEN

ONDERZOEKSMELDINGEN

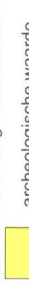

ONDERZOEKEN

MONUMENTEN

archeologische betekenis

archeologische waarde

hoge archeologische waarde

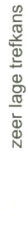

zeer hoge archeologische waarde

zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

zeer lage trefkans

lage trefkans

middelhoge trefkans

hoge trefkans

lage trefkans (water)

middelhoge trefkans (water)

hoge trefkans (water)

water

N

ROB

ArchisII

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 15758
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-55
Coördinaten: 192200 / 375200
Toponiem: MARISBERG
Plaats: Helden
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 1960
Invoerder/datum: Arts / 22-08-1982
Beschrijver/datum: Willems / 22-08-1982
Verwerving: Niet-archeologisch: onbepaald
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bos
NAP maaiveld: M

Beschrijving

AD 126 VELDHOVEN NRD BRABANT.AD 301 DETERMINATIE ARTS,NMA.

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Mesolithicum laat: 6450 -4900 vC - Mesolithicum laat: 6450 -4900 vC
Toelichting:

Documentatie

Collectie

Beheerder **Toelichting**
GEMEENTELIJK MUSEUM 'T OUDE S Niets ingevuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28549
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-5
Coördinaten: 192000 / 375400
Toponiem: MARISBERG
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 9999
Beschrijver/datum: RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN/ 1937
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Volgens Oud-Archief: "Vuursteenbeitel, lang 14, 5 cm." [Er is een begeleidend tekeningetje (achterzijde Oud-Archief-fiche). Het lijkt eerder om een beschadigde/herbewerkte gepolijste bijl te gaan dan om een beitel].

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Beitel
Code specifiek:
Datering: Neolithicum midden: 4200 - 2850 vC - Neolithicum laat: 2850 - 2000 vC
Toelichting: Afgaande op schetsje: mogelijk gepolijst.

Documentatie

Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Schets achterzijde Oud-Archief-fiche

Collectie

Beheerder Toelichting
RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN Inv.nr.: k. 1937/8.1

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28551
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-7
Coördinaten: 193000 / 375000
Toponiem:
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 1939
Beschrijver/datum: RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN/ 1939
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Volgens 3 Oud-Archief-fiches: "Driehoekige vuursteen speerpunt. Lang: 6 cm". [Begeleidende schets op achterzijde Oud-Archief-fiche toont een hoge drie-hoek met vlakke basis. Waarschijnlijke datering is Michelsberg cultuur(MK)]. "Fragment van een vuursteen dolk of lanspunt. Lang: 7 cm". [Begeleidende schets op achterzijde Oud-Archief-fiche toont een waarschijnlijk distaal fragment van een macrolithische kling]. "Umscherven, gladwandig". [Begeleidende schets op achterzijde Oud-Archief-fiche toont een wand-bodem-fragment].

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Michelsberg-cultuur
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Spits
Code specifiek: driehoekig
Datering: Neolithicum vroeg B: 4900 - 4200 vC - Neolithicum midden A: 4200 - 3400 vC
Toelichting: Wsch MK, niet zeker.

Complex: Onbekend
Cultuur: Michelsberg-cultuur
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Kling
Code specifiek: spitskling
Datering: Neolithicum midden A: 4200 - 3400 vC - Neolithicum midden A: 4200 - 3400 vC
Toelichting:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend
Cultuur:	Onbekend
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:	
Datering:	Onbekend - Onbekend
Toelichting:	Gladwandig.

Documentatie

Type:	TEK
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Schets achterzijde Oud-Archief-fiche.
Type:	TEK
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Schets achterzijde Oud-Archief-fiche.
Type:	TEK
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	Schets achterzijde Oud-Archief-fiche.

Collectie

Beheerder	Toelichting
RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN	Inv.nr.: I.1939/4.1
RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN	Inv.nr.: I.1942/8.2
RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN	Inv.nr.: I.1939/4.2

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28567
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-9
Coördinaten: 194000 / 375000
Toponiem: HOUWENBERG
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 9999
Beschrijver/datum: HABETS / 1881
Verwerving: Archeologisch: inspectie
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

CAA-verwijzing naar rode kaart in oud archief: 52W, ca.194.375."Terrein met Rom. pannen en fragmenten (?)", vermeld in Habets (1881:270-271), die het ontleent aan de in de Jahrbuecher des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande, Heft LVIII, p.7 (noot) gepubliceerde notities vanpastoor Franssen uit Ittervoort: "Jenseit Panningen ganz nahe am Peel liegteine Bauerschaft Maris an einer ausgedehnten Hoehe, dem sog. Tafelberge.Der sog. Houwenberg (Aujenberg, Ouwenberg, Vieille Montagne) enthaeltbedeutende roemische Begraebnisstaette. Auf einem Raum von nahezu 30 Morgenliegen einen halben Fuss unter der Erde Stueck an Stueck roemischeFragmente von Gefaessen, Ziegeln u.dgl."Ook vermeld door Mialaret, 1937, p.78: "Overblijfselen uit den Romeinscheoverheersing zijn aangetroffen tusschen Helden en Panningen en op denHouwenberg ten W. van het gehucht Maris, en wel dakpannen en scherven vanaardewerk, die aantoonen, dat er een Romeinsche nederzetting was geweest(...)".[Zie waarn. 28605: Romeinse scherven, munt, steen en ijzer van de Houwen-berg].

Vondsten

Complex: Grafveld, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: "...des tessons de poterie romaine..."

Complex: Grafveld, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Dakpan
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: "...des tuiles a rebord..."[FB: dakpannen: nederzettingsterrein wsch.].

Documentatie

Collectie

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Beheerder

Toelichting

Literatuur:

MIALARET, J.H.A.

De Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst. Deel V. De provincie Limburg, 2de stuk: Noord-Limburg.
1937

HABETS, J.

Decouvertes d'antiquites dans le Duché de Limbourg. Tome II
1881

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28589
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-8
Coördinaten: 194650 / 375950
Toponiem: Vliegert
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 9999
Beschrijver/datum: Particulier / 1940
Verwerving: Niet-archeologisch: graafwerk
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bos
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Melding "Oud Archief". Door een tweetal CAA-fiches wordt naar deze waarneming verwezen. Een hier-van is gebaseerd op het fiche uit het Oud Archief en meldt letterlijk: '194.65/375.95 IJzertijdgraf in de buurt van de Vliegert (Beckers p.226)'. Het andere CAA-fiche (van de hand van J.H.F. Bloemers) was gerangschikt onder objectnr. 52DZ-3, maar verwijst naar dezelfde waarneming in Beckers en Beckers 1940 (zie Literatuur). Het oranje RDOB-fiche uit het Oud Archief is een samenvatting door J. Sprenger dd. 15-9-1949 van de tekst uit boven-gehoemd werk. De letterlijke tekst in Beckers en Beckers luidt: 'GRAF HELDEN-PANNINGEN. Op een perceel onder de parochie Grasbroek, in de buurt van de Vliegert, eigenaar Engels, werden bij het rooien van een den-nenbosch en het ontginnen van het terrein verschillende urnen uitgegraven en eenige andere door den tractor vernield. De Heer Claessens, hoofdonder-wijzer uit Pannerden, waarschuwt ons. Een barbier uit Pannerden was in het bezit van twee urnen. De eene was roodbruin, dubbelkegelvormig met spitsen buik, naar buiten staanden, 2.5 cm. breed rand. H. 17 cm. Dr. 23 cm. Dbu. 29 cm. De andere was rondbuikig, grijszwart, rand rechtstandig 2 cm. hoog. H. 22 cm. Dr. 20 cm. Dbu. 28 cm. Op het terrein gekomen zagen wij een ronden kring, met een doorsnede van 12.50 m., die 0.60 m. breed was, gevormd door geel zand. In het midden vanden kring was een ronde gele plek van ongeveer 1.20 m. doorsnede. Op verschillende plaatsen van het perceel zag men dergelijke plekken en ook verschillende stukken van gele cirkels. De bovenlaag van het terrein wordt gevormd door een 30 cm. dikke grijs-zwarte zandlaag, waaronder zich geel zand bevindt. In het midden op de gele plek heeft de urn gestaan, ongeveer 40 cm. onder maaiveld. Duidelijk is, dat bij het ingraven van de urn en den greppel, het gele zand naar boven is gekomen. Er werden ook scherven gevonden van ruw- en dikwandige, roodbruine en zwartbruine Germaansche urnen. In plaats van de toponiemen 'Grasbroek' en 'Pannerden' in dit verslag moeten vermoedelijk resp. Grashoek en Panningen lezen.

Vondsten

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Greppel/sloot
Code specifiek: kringgreppel/ringsloot
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting:

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Graf (onderdeel)
Code specifiek: grafkuil
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting:

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Greppel/sloot
Code specifiek: kringgreppel/ringsloot
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting: Breedte: 0.60 m.; doorsnede: 12.5 m.

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Graf (onderdeel)
Code specifiek: grafkuil
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting: Ronde vorm, doorsnede: 1.2 m. Geassocieerd met volgnr.3 .

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 9999
Toestand: Compleet
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Vaatwerk
Code specifiek:
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting: 'verschillende urnen'.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 2
Toestand: Compleet
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd:3-ledig lage vorm
Code specifiek:
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting: Zie onder BESCHRIJVING voor toelichting.

Complex: Urnenveld
Cultuur: Nederrijnse grafheuvel-cultuur
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Bronstijd laat: 1100 - 800 vC - IJzertijd vroeg: 800 - 500 vC
Toelichting: 'scherven van Germaansche urnen'.

Documentatie

Collectie

Beheerder
Particulier
Toelichting
Voorwerpen onder volgnr. 6.

Literatuur:

BECKERS, H.J. SR./G.A.J. BECKERS JR.

Voorgeschiedenis van Zuid-Limburg (p.226 & 229).
1940

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28605
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 52DZ-10
Coördinaten: 194000 / 375000
Toponiem: HOUWENBERG
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Onbekend / 9999
Invoerder/datum: Particulier / 29-11-1934
Beschrijver/datum: RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN/ 1935
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Volgens groene Oud-Archief-fiche: "Helden (Houwenberg). De Heer L.D. Keus te Venlo schrijft 29 Nov. 1934, dat op een terrein op den Houwenberg veel Romeinsche scherven gevonden worden. Bij dit schrijven zondde Heer K. ons een munt van Septimus Severus (inventarismrk I.1934/11.1), eveneens daar gevonden. Voorts meldde de Heer K. dat een 20 m. van het bovengenoemde terrein af menschen scherven voor den dag zijn gekomen. Bovengenoemde scherven zijn thans in het Rijksmuseum van Oudheden, Leiden. Inventarismrk: I.1935/9.1 en 2. Een latere vondst van den Houwenberg, bestaande uit Rom. scherven, ijzerwerk en stukken steen is geïnventariseerd onder de nrs. I.1936/6.23-25." [FB]: onder waarn. 28567 (obj.nr. 9Z) wordt melding gemaakt van "bedeutenderoemische begraefnisstaette" en Romeinse dakpannen op de Houwenberg. Hoewel de melder van het grafveld [pastoor Franssen] als "niet steeds even betrouwbaar" te boek staat (Habets 1881), lijkt de aanwezigheid van dakpannen in combinatie met de vondsten uit het onderhavige obj.nr. (10Z) toch te wijzen op een nederzettingsterrein binnen kilometerblok 194/375.

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, onbepaald
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: RMO inv. nr. I.1935/9.1.

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 2
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgewormd
Code specifiek:
Datering: IJzertijd: 800 - 12 vC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: RMO inv.nr. I.1935/9.2.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, onbepaald
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC - Romeinse tijd laat: 270 - 450 nC
Toelichting: "Romeinse, late scherven." RMO inv.nr. I.1936/6.23.

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Koper
Code algemeen: Munt
Code specifiek: as
Datering: Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC - Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
Toelichting: Septimus Severus; RMO inv.nr. I.1934/11.1.

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: IJzer
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: "IJzerwerk, mogelijk Romeinsch." RMO inv. nr. I.1936/6.24.

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Steen
Code algemeen: Brok
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: RMO inv.nr. I.1936/6.25

Documentatie

Collectie

Beheerder

RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Toelichting

Inv. nrs. I.1934/11.1, I.1935/9.1-2, I.1936/6.23-25

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

HABETS, J.,

Decouvertes d'antiquites dans le Limbourg. Tome II.
1881

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 28672
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-8
Coördinaten: 193720 / 374040
Toponiem: MARIS
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: DRIESSENS / 1967
Invoerder/datum: DRIESSENS / 29-12-1968
Beschrijver/datum: DRIESSENS / 1968
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Het vondstmateriaal werd in de jaren 1967-1968 tijdens een tweetal bezoeken aan de oppervlakte van een 'flauw glooiend bouwland, grenzend aan een wes-telijk gelegen lager gebied' verzameld. De vindplaats ligt in de nabijheid van een terrein waar 2de eeuws geïmporteerd en inheems aardewerk tesamen met crematie is aangetroffen (=58BN-3).

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afslag
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC - Bronstijd: 2000 - 800 vC
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Inheems-romeins
Aantal: 8
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: '8 aardewerkscherven inheems, w.o. 3 randscherven.'

Documentatie

Collectie

Beheerder DRIESSENS
Toelichting Niets ingewuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 29102
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-6
Coördinaten: 191800 / 374600
Toponiem: KIEVITSHEIDE
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: DRIESSENS / 14-09-1968
Invoerder/datum: DRIESSENS / 29-12-1968
Beschrijver/datum: DRIESSENS / 29-12-1968
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Groeve
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Volgens meldings-fiche Driessens: "10 st. vuursteen w.v. 1 met vuurinwerking. Hieronder 1 kling 8,9 cm lang. Het kan hier mesolithicum betreffen maar jong-paleolithicum is niet uitge-slotten. Woeste grond op een hoge bult met enkele laagten in de naaste om-geving. Hier is een zandafraving gaande waarbij de vondsten blootkwamen. Vondsten gedaan in onderste grens van podsol. Een allerodlaag was in hetprofiel van de groeve die meer dan 2 meter diep was niet te vinden".

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9
Toestand: Onbekend
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Afval
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC - Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Toelichting: M: "1 met vuurinwerking".

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Compleet
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Kling
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum laat: 35000 C14 - 8800 vC - Mesolithicum: 8800 - 4900 vC
Toelichting: "8,9 cm lang".

Documentatie

Collectie

Beheerder DRIESSENS
Toelichting Mogelijk inmiddels coll. Goltzius museum.

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 29563
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-3
Coördinaten: 193850 / 374200
Toponiem:
Plaats: Grashoek
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: DRIESSENS / 05-1961
Invoerder/datum: DRIESSENS / 12-07-1961
Beschrijver/datum: BOGAERS / 07-1961
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwvoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Deze vondstmelding is in het CAA aanwezig op een Loeb-fiche. De tekst van beschrijving is grotendeels afkomstig uit een brief (briefnr. 664 d.d. 17-07-1961, Correspondentie Archief) van de ROB aan dhr. Driessens, bevat-tend de determinatie van de vondsten door Bogaers. Ad 4: Gevormd aardewerk: blauwgrijs op witte aarde, o.a. met raadsversiering; 2 fragmenten met zandbestrooiing, waarvan 1 met 'Karnies'-rand en barbotineversiering. Fragm. van platte borden met iets naar binnen gebogen rand, witte aarde met bruinrood vernis. Ad 5: Ruwwandig aardewerk: o.a. stukken van kommen en schalen met enigszins verdikte rand, deksels, wrijfschalen met horizontale en verticale rand; 1 randfragment van wrijfschaal met horizontale omgebogen rand en uitgietsel-opening en tevens stuk van pottenbakkersstempel (een 'D'). Bogaers meldt in deze determinatie verder: 'Alle scherven lijken uit de Romeinse tijd te zijn en globaal te dateren in de 2de eeuw met uitzondering van een stukje rood baksel, dat vrij recent moet zijn'. Het Loeb-fiche meldt bovendien: 'Oppervlaktevondsten in aspergeveld. Heterrein, dat in ongeveer 1953 geëgaliseerd is na ontginning, had vroeger enkele verhevenheden.'

Vondsten

Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	1
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Bot, menselijk
Code algemeen:	Crematieresten
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:	
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Terra sigillata
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	Met brandsporen.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	1
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Terra sigillata bord/schotel
Code specifiek:	Dragendorff 31, Midden-Oostgallisch
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	Bordfragment met brandsporen.
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Gladwandige kruik/kruikamfoor
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	o.a. hals uit 1e helft 2de eeuw n.C. en hals uit 2de kwart 2de eeuw n.C.
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Geverfd/gevernist aardewerk, gedraaid
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	Voor nadere gegevens zie beschrijving.
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Ruwwandig aardewerk, gedraaid
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	Voor nadere gegevens zie beschrijving.
Complex:	Onbekend
Cultuur:	Romeins
Aantal:	9999
Toestand:	Fragment
Materiaal:	Keramiek
Code algemeen:	Terra nigra
Code specifiek:	
Datering:	Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:	'enkele scherven'.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Romeins
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Glas
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting: Gesmolten, groen.

Complex: Onbekend
Cultuur: Romeins
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Dakpan
Code specifiek: tegula
Datering: Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting:

Complex: Onbekend
Cultuur: Inheems-romeins
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC - Romeinse tijd midden: 70 - 270 nC
Toelichting: Inheems aardewerk.

Documentatie

Type: BRF
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Briefnr. 664 d.d. 17-07-1961 van de ROB aan Driessens.

Collectie

Beheerder
GOLTZIUSMUSEUM
Toelichting
Niets ingevuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 29564
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-4
Coördinaten: 194050 / 374520
Toponiem:
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Particulier / 1930
Invoerder/datum: DRIESSENS / 12-07-1961
Beschrijver/datum: Onbekend / 9999
Verwerving: Onbekend
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Onbekend
NAP maaiveld: M

Beschrijving

De melding is in het CAA aanwezig op een Loeb-fiche: 'Romeins aardewerk. Zoek geraakt... Aan de rand van het bosje langs de wegzijn omstreeks 1930 Romeinse scherven aan het licht gekomen. Indertijd heeft dr. J.H. Holwerda het voornemen gehad hier te graven'. Bloemers heeft op het Loeb-fiche een aantekening gemaakt (23-03-1971): 'Driessens is vaker teruggeweest, doch niets gevonden op aangrenzende ak-kers'.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Onbekend
Toelichting:

Documentatie

Collectie

Beheerder

Toelichting

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 29573
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-12
Coördinaten: 194380 / 374999
Toponiem:
Plaats: Onbekend
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: DRIESENS / 1969
Invoerder/datum: DRIESENS / 30-08-1973
Beschrijver/datum: DRIESENS / 30-08-1973
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwoor
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Het meldingsfiche in het CAA geeft als vondstbeschrijving: '3 aardewerk-scherven Romeins, w.o. 1 randscherf, 70 aardewerkscherven inheems, w.o. 5 randscherven, 2 st. vuursteen w.v. 1 verbrand, 1 zandstenen klopsteen, 2 brokjes zandsteen'. Informatie met betrekking tot de vondstomstandigheden: 'Oppervlaktevondsten op enkele percelen bouwland, voormalige aspergevelden. Liggen topografisch gezien op een soort plateau'. De vondsten zijn gedaan in 1969-1970. De coördinaten, die bij deze vondstmelding horen, zijn 194.380 - 375.000, maar de computer trekt dit automatisch naar kaartblad 52D in plaats van naar 58B. Daarom is deze waarneming ingevoerd op de coördinaten 194.380 - 374.999.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 70
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: Inheems aardewerk, o.a. 5 randscherven.

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 2
Toestand: Onbekend
Materiaal: Vuursteen
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: 2 stukken vuursteen, waarvan 1 verbrand.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Zandsteen/kwartsiet
Code algemeen: Klopsteen/retouchoir
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: 1 zandstenen klopsteen.

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 2
Toestand: Fragment
Materiaal: Zandsteen/kwartsiet
Code algemeen: Brok
Code specifiek:
Datering: Onbekend - Onbekend
Toelichting: 2 brokjes zandsteen.

Complex: Onbekend
Cultuur: Onbekend
Aantal: 3
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Onbekend
Toelichting: o.a. 1 randscherf.

Documentatie

Collectie

Beheerder
DRIESSENS

Toelichting
Mogelijk inmiddels Goltziusmuseum Venlo.

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 29700
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-29
Coördinaten: 193800 / 374160
Toponiem: KLEIN MARIS BOS
Plaats: Helden
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: BLOEMERS / 09-02-1970
Invoerder/datum: BLOEMERS / 09-02-1970
Beschrijver/datum: BLOEMERS / 09-02-1970
Verwerving: Archeologisch: (veld)kartering
Geomorfologie: Onbekend
Grondgebruik: Bos
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Deze vondstmelding betreft een veldverkenning van dhr. Bloemers. Volgens de gegevens op het meldingsfiche in het CAA gaat het om overblijfselen van een Romeins grafveld uit de tweede eeuw n.C. Het terrein is 'waarschijnlijk slechts weinig gestoord' en is sterk geaccidenteed, waarin enkele duidelijke ruggen herkenbaar zijn. Het terrein is op het moment van de veldverkenning (09-02-1970) in gebruik als naaldbos. Op het meldingsfiche wordt een tweetal opmerkingen gemaakt: 1. 'op akker ten noordoosten van bos reeds in 1961 en tijdens verkenning bij elkaar vrij veel aardewerk gevonden. Dit terrein is oud-aspergeveld en in 1953 (ca. ?) geëgaliseerd; voordien waren er enkele verhevenheden, die aansloten bij de morfologie v/h naaldbos'. 2. 'tijdens verkenning een oorfragment'. Geraadpleegd persoon is J.E. Driessens, Lod. v. Beierenstraat 27 te Venlo.

Vondsten

Complex: Grafveld, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Onbekend
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Onbekend
Toelichting: V: 'vrij veel aardewerk'

Complex: Grafveld, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Onbekend
Toelichting: 'oorfragment'.

Documentatie

Collectie

Beheerder DRIESSENS
Toelichting Mogelijk inmiddels Goltziusmuseum.

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

GOLTZIUSMUSEUM

Niets ingevuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 52067
Vondstmeldingsnr: 307030
Objectcode: 58BN-62
Coördinaten: 193850 / 374160
Toponiem: Maris; Klein Marisbos
Plaats: Grashoek
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: ADC ArcheoProjecten / 31-01-2001
Invoerder/datum: ADC ArcheoProjecten / 18-06-2004
Beschrijver/datum: ADC ArcheoProjecten / 20-04-2001
Verwerving: Archeologisch: opgraving
Geomorfologie: Dekzandrug/dekzandplateau
Grondgebruik: Akkerbouw/tuinbouw/bouwvoor
NAP maaiveld: + 3535 M

Beschrijving

Proefsleuvenonderzoek, waarin de vlakken net onder de bouwvoor zijn aangelegd, heeft enkele kuilsporen uit de Romeinse tijd opgeleverd. Vermoedelijk zijn het sporen van een nederzetting. Er zijn namelijk geen overtuigende aanwijzingen voor begraving gevonden. De vindplaats wordt bedreigd.

Vondsten

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 27
Toestand: Fragment
Materiaal: Bot, onbekend
Code algemeen: Bot
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting: Twee botfragmenten zijn verbrand (crematieresten?).

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 9999
Toestand: Fragment
Materiaal: Niet van toepassing
Code algemeen: Kuil
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC - Romeinse tijd: 12 vC - 450 nC
Toelichting:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 27
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, gedraaid
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd midden A: 70 - 150 nC - Romeinse tijd midden B: 150 - 270 nC
Toelichting:

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Romeins
Aantal: 2
Toestand: Fragment
Materiaal: Keramiek
Code algemeen: Aardewerk, handgevormd
Code specifiek:
Datering: Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC - Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC
Toelichting: Mogelijk IJzertijd.

Complex: Nederzetting, onbepaald
Cultuur: Onbekend
Aantal: 1
Toestand: Fragment
Materiaal: Glas
Code algemeen: Armband/armring
Code specifiek:
Datering: IJzertijd laat: 250 - 12 vC - Romeinse tijd vroeg: 12 vC - 70 nC
Toelichting:

Documentatie

Type: OPM
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:
Type: FOT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:
Type: DMW
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:
Type: TEK
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:
Type: VER
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:
Type: KRT
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Collectie

Beheerder Provinciaal Depot voor Bodemvondsten | Toelichting Niet ingevuld

Literatuur:

Uitgebreide Rapportage Waarnemingen

Waarnemingsnr: 55265
Vondstmeldingsnr:
Objectcode: 58BN-68
Coördinaten: 193860 / 373000
Toponiem: Centrum Beringe
Plaats: Beringe
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Vinder/datum: Vestigia BV / 15-09-2004
Invoerder/datum: Smit / 19-05-2005
Beschrijver/datum: DIEPEVEEN-JANSEN / 27-01-2005
Verwerving: Archeologisch: booronderzoek
Geomorfologie: Esdek
Grondgebruik: Bos
NAP maaiveld: M

Beschrijving

Alleen houtskool aangetroffen op ondergrond en esdek: dus waarschijnlijk bewaringssporen in oorspronkelijke bodem. Vervolg onderzoek via proefsleuven geadviseerd.

Vondsten

Complex: Onbekend
Cultuur: Niet van toepassing
Aantal: 1
Toestand: Onbekend
Materiaal: Hout/houtskool
Code algemeen: Onbekend
Code specifiek:
Datering: Paleolithicum: tot 8800 vC - Nieuwe tijd C: 1850 - 1950
Toelichting:

Documentatie

Type: RAP
Beheerder: Vestigia BV
Toelichting: Grote Koppel 14
3813 AA Amersfoort

Collectie

Beheerder **Toelichting**

Literatuur:

Diepeveen-Jansen, M. en R. Schrijvers
Vestigia rapport V 147
Beringe-Centrum, gemeente Helden
2004

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 582
CMA-nr: 58B - 004
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
Toponiem: Maris; Klein Marisbos
Plaats: Grashoek
Gemeente: Helden
Provincie: Limburg
Coördinaten: 193836 / 374147
Terreinbeheerder: Particulier
Rijksmonumentennr.: 45564
Gemeentenr.: 1
Kadasterregistratienr.:
Kadasterdeel_nr.:

Complexen

Complextypen	Begindatering	Einddatering
Grafveld, onbepaald	ROM	ROM

Beschrijving

CAA: 58BN-29 RAAP 38a: cat.nr. 19

Sporen van wat mogelijk een grafveld was, uit de 2e eeuw na Chr., op een plaatselijk door verstuing aangetaste dekzandrug.

Bij het monument zijn een aantal Romeinse scherven en wat verbrand bot gevonden.

In het kader van het AMR-project zijn begin februari 2001 een aantal proefsleuven gegraven. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Literatuur

Derks, T.

Een inventarisatie van (potentieel) archeologisch waardevolle gebieden in de provincie Limburg.

RAAP-rapport (Regionaal Archeologisch Archiverings Project, Amsterdam)

38a

1989

Bijlage 5:
Geologische/ archeologische perioden
en lijst met gebruikte afkortingen

Lijst met gebruikte afkortingen

BO	Bureauonderzoek
IVO	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen
IVO-2	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. aanvullende boringen
IVO-3	Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. proefsleuven
AMK	Archeologische Monumenten Kaart
IKAW	Indicatieve Kaart Archeologische Waarden
ROB	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
ARCHIS	ARCHEologisch Informatie Systeem
BP	Before Present
CAA	Centraal Archeologisch Archief
GLG	Gemiddeld Laagste Grondwaterstand
GHG	Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
MV	Maaiveld
NAP	Nieuw Amsterdams Peil
RGD	Rijks Geologische Dienst
STIBOKA	STichting BOdem Kartering

Paleolithicum: tot 8800 vC	PALEO	vroeg: 800 – 500 vC	IJZV
vroeg: tot 300.000 C14	PALEOV	midden: 500 – 250 vC	IJZM
midden: 300.000 – 35.000 C14	PALEOM	laat: 250 – 12 vC	IJZL
laat: 35.000 C14 – 8800 vC	PALEOL	Romeinse tijd: 12 vC – 450 nC	ROM
laat A: 35.000 – 18.000 C14	PALEOLA	vroeg: 12 vC – 70 nC	ROMV
laat B: 18.000 C14 – 8800 vC	PALEOLB	vroeg A: 12 vC – 25 nC	ROMVA
Mesolithicum: 8800 – 4900 vC	MESO	vroeg B: 25 – 70 nC	ROMVB
vroeg: 8800 – 7100 vC	MESOV	midden: 70 – 270 nC	ROMM
midden: 7100 – 6450 vC	MESOM	midden A: 70 – 150 nC	ROMMA
laat: 6450 – 4900 vC	MESOL	midden B: 150 – 270 nC	ROMMB
Neolithicum: 5300 – 2000 vC	NEO	laat: 270 – 450 nC	ROML
vroeg: 5300 – 4200 vC	NEOV	laat A: 270 – 350 nC	ROMLA
vroeg A: 5300 – 4900 vC	NEOVA	laat B: 350 – 450 nC	ROMLB
vroeg B: 4900 – 4200 vC	NEOVb	Middeleeuwen: 450 – 1500 nC	XME
midden: 4200 – 2850 vC	NEOM	vroeg: 450 – 1050 nC	VME
midden A: 5300 – 3400 vC	NEOMA	vroeg A: 450 – 525 nC	VMEA
midden B: 3400 – 2850 vC	NEOMB	vroeg B: 525 – 725 nC	VMEB
laat: 2850 – 2000 vC	NEOL	vroeg C: 725 – 900 nC	VMEC
laat A: 2850 – 2450 vC	NEOLA	vroeg D: 900 – 1050 nC	VMED
laat B: 2450 – 2000 vC	NEOLB	laat: 1050 – 1500 nC	LME
Bronstijd: 2000 – 800 vC	BRONS	laat A: 1050 – 1250 nC	LMEA
vroeg: 2000 – 1800 vC	BRONSV	laat B: 1250 – 1500 nC	LMEB
midden: 1800 – 1100 vC	BRONSM	Nieuwe tijd: 1500 – heden	
midden A: 1800 – 1500 vC	BRONSMA	A: 1500 – 1650 nC	NTA
midden B: 1500 – 1100 vC	BRONSMB	B: 1650 – 1850 nC	NTB
laat: 1100 – 800 vC	BRONSL	C: 1850 - heden	NTC
IJzertijd: 800 – 12 vC	IJZ	Onbekend	XXX

Metaalsoorten		Steensoorten	
Brons	MBR	Barnsteen	SBA
Goud	MAU	Bergkristal	SBE
IJzer	MFE	Diabaas / gabbro / doleriet / dioriet	SDI
Koper	MCU	Git	SGI
Lood	PB	Graniet / gneis	SGR
Messing	MME	Jadeiet / nefriet	SJA
Metaal	MXX	Kalk (steen)	SKA
Tin of lood legering	MSN	Leisteen	SLE
Zilver	MAG	Marmer	SMA
Organisch		Oker	SOK
Bot, dierlijk	ODB	Steen	SXX
Bot, menselijk	OMB	Tefriet / basaltlava	STE
Bot, onbekend	OXB	Tufsteen	STU
Gewei	ODG	Vuursteen	SVU
Hoorn	ODH	Zandsteen / kwartsiet	SZA
Hout / Houtskool	OPH		
Ivoor	ODI	Onbekend	XXX
Leer / huid / bont	ODL	Niet van toepassing	---
Organisch	OXX		
Organisch, dierlijk	ODX	Glas	GLS
Organisch, menselijk	OMX	Keramiek	KER
Organisch, plantaardig	OPX	Slak	SLAK
Schelp	ODS		
Textiel: katoen / linnen / wol / zijde	OTE		

